

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverništvo Ljubljana

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/l. Vse pošiljate je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna štev. 1'50 Din. Članstvo „Pov. UJU—Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2'50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Pred izrednim občnim zborom Učiteljske tiskarne.

Tik pred odločitvijo o razmerju med našo organizacijo in »Učiteljsko tiskarno« je treba, da izločimo medsebojno vsako slepmišenje.

Izredni občni zbor se sklicuje samo zato, da se izjavi za sprejem ali proti sprejemu tako velikega števila novih članov, da bi že sami novodošli zadružniki tvorili večino proti vsem prejšnjim članom. Upravni svet »Učiteljske tiskarne« se dobro zaveda, kaj bi pomenil ta sprejem za bodočnost tiskarne, in od tod njegov sklep, predložiti to vprašanje v razgovor in sklepanje občnemu zboru, akoravno je za sprejemanje kompetenten edino on sam.

Njegova naloga je torej, pojasniti dosedanji članom vsestransko usodno važnost razpravnega predmeta na izrednem občnem zboru ter jim pokazati vse posledice, ki bodo izvirale iz ene ali druge odločitve.

Od svoje strani pa hočemo na predvečer tega dogodka pribiti nekatere ugotovitve, ker želimo ravno tukaj igro z odprtimi kartami. Ne bi bilo namreč niti v našem niti v interesu »Učiteljske tiskarne«, ako bi se hoteli pod različni rečenicami skrivati zamolčani ali podtaknjeni pomeni, bodisi od katerekoli strani. »Clara pacta boni amici« — velja za ta slučaj v pomnoženi meri.

Kaj hoče torej učiteljska organizacija? Kratek in precizen odgovor: »Dobiti Učiteljsko tiskarno popolnoma v svoje roke.« Gre torej za izpremembo posestnega stanja pri tem podjetju. Dosedanji upravniki naj si ne delajo v tem oziru nikakih iluzij. Sklepi zadnje seje širjega sosveta so razumljivi le tedaj, če se pozna njegov namen, ki ga je privedel do tega sklepa.

Takoj po izrednem občnem zboru, ki bi odločil sprejem novopripravljenih članov, se bo moral vršiti drug občni zbor, ki naj izvoli nove člane v upravni in nadzorovalni svet, in ki naj zniža zadružni delež na tak znesek, da se bo lahko uvedlo obvezno članstvo pri Učiteljski tiskarni, vsega v UJU organiziranega učiteljstva v Sloveniji. Izprememba pravil se ima izvršiti v tem zmislu, da pristopnina ne sme znašati nad četrt deleža, vsak zadružnik imej le en glas brez ozira na število deležev, novo pristopivši naj imajo v tekočem letu glasovalno pravico, upravo knjigarne in tiskarne je modernizirati strogo iz gospodarskega in strokovnega vidika.

Vsaka drugačna rešitev bi pomenila le škodljivo polovičarstvo, ki bi obema telesoma več škodovalo kot koristilo. Izredni občni zbor naj ne izgubi izpred oči tega dejstva in naj svojo odločitev izvrši na podlagi tega položaja.

Ne želimo rekriminacij post festum, zato govorimo jasno besedo. Nimamo druge poti in zato ne more biti naša govorica drugačna.

Novi upravni organ bo vodil posle Učiteljske tiskarne po potrebah učiteljske organizacije ter bo podjetje stavil v službo nje in ne nasprotno. To razmerje je stalo do sedaj na glavi, poskrbeti hočemo, da ga spravimo zopet na noge.

LISTEK.

JOS. DOLGAN:

Učni načrt kmetske delovne šole.

(Dalje.)

Le d; Trdno telo; voda je tekoče telo; led plava na vodi; les in papir plavata tudi; kamen ne plava; ali je lažji papir, les ali kamen; prazen škaaf na vodi; z vodo napolnjen škaaf na vodi; s papirjem napolnjen škaaf na vodi; s kamenjem napolnjen škaaf; ali je lažji papir ali voda, kamenje ali voda; lažje reči kot voda plavajo; led plava; led je lažji od vode; toplomer v vodi; do kje pride živo srebro; ledišče; odkod je toplota; kaj bi bilo na svetu brez solnca; do kje pride v toplomeru živo srebro v zraku.

Drsnanje; Kjer hodijo ljudje in živina, se ni treba drsati; odrasli delajo za otroke, zato jim otroci ne smejo delati škoda; ženske nosijo vodo in padejo; poseben prostor za drsnanje; čevlji in drsalke; kdor pade v vodo, naj se takoj preobleče; obzir do deklic in manjših otrok.

Sneg; Oblaki od juga; južni veter je topel; oblaki se vračajo od severa; severni veter je mrzel; sneg; toplomer v snegu; ali

Kaj obeta novi finančni zakon (za l. 1928/29) prosveti in učiteljstvu?

V prigibu prinašamo glavne točke iz fin. zakona za l. 1928/29, kolikor zadevajo učiteljstvo. Poverništvo je poslalo izvršnemu odboru UJU vse sklepe pokrajinske skupščine v Kranju in predloge za skupščino v Skopju, ki zadevajo finančni zakon, da jih predloži pristojni ministrom. Izvršni odbor UJU izdeluje sedaj skupne predloge in jih bo v kratkem predložil ministrom.

V sedanjem predlogu fin. zak. so sledeče določbe:

Posmrtna pomoč.

A. Min. fin. Čl. 27. Rešitve za podporo po smrti umrlih drž. uradnikov po čl. 124 čin. zak., za katere je predviden kredit pod »Penzije in invalidske podpore«, izda min. fin. po predlogu pristojnega ministra.

Veljavnost zadužbin za celo državo.

Po Min. prosv. Čl. 41. Veljavnost zakona o »zadužbinah« od 14. jan. 1912 in uredbe od 3. okt. 1925 se razširi na celo državo.

Gimnazije in meščanske šole.

Čl. 42. Gimnazije morajo biti 4razr. in popolne 8razr. Popolnih gimnazij ne sme biti nad 80 v celi državi. V katerih krajih bodo popolne gimnazije, odloči min. svet na predlog min. prosvete ob sklepu tek. šol. leta. Ostale se morajo stopniema reducirati na 4razr., pričeni s šol. l. 1927/28.

S koncem leta 1927/28 se ukinejo:

a) meščanske šole v: Osijeku (žen.), Vinkovcih (žen.), Novem Sadu (moš.), Novem Vrbasu (žen.), Vel. Bečkereku (žen.), Beli Crkvi (žen.), Vršacu (moš.);

b) nižje gimnazije: Gračac, Virovitica, Zemun (žen.), Ilok, Derventa, Subotica (žen.), Loznica, Paraćin, Petrovac (Požar.) in Uljičin.

Obvezno število ur.

Čl. 43. Čl. 69 zak. o srednjih šolah in čl. 3 uredbe S. N. Br. 8457 od 15. jun. 1921 ter izpremembe S. N. Br. 2070 od 20. jul. 1927 se izpremembe ter glase: Nameščenci srednjih šol so dolžni imeti tedensko sledeče število obveznih učnih ur: a) ravnatelji po sred. in strok. šol 3—5, nepopolnih 5—8 tedenskih ur;

b) prof. sred. in strok. šol 20 ted. ur; prof. ki poučujejo samo jezike in matematiko po 18 ted. uč. ur;

c) suplenti z nad 2 služb. l. 18 ted. uč. ur; d) kontraktualni prof., supl., predmetni učitelji in vsi ostali kontr. nameščenci 22 ted. uč. ur;

e) suplenti po 2 služb. leti 15 ted. uč. ur. V slučaju potrebe morajo sprejeti tudi preko maksimalnih ur honorarne ure in sicer:

a) suplenti po 2 služb. leti 4 učne ure; b) ostali nameščenci po 6 uč. ur; c) ravnatelji nepopolnih sred. šol 4 učne ure tedensko.

Ukinjenje univerz in viš. ped. šol.

Čl. 44. Ob sklepu tek. šol. leta 1927/28 bo sklepal min. svet, katere fakultete, v katerem času in na kateri način se ukinejo na univerzah v Beogradu (vštevši pomožne fakultete v Subotici in Skopju), Zagrebu in Ljubljani.

Istočasno bo sklepal ministrski svet o splošni višje ped. šole v Beogradu in Zagrebu v eno.

Veterinarska šola v Zagrebu se pretvori v višjo veter. šolo in se določi, katere ostanejo.

Uvedba šolnine.

Min. nar. zdravja. Čl. 49. Pri hipotekarni banki se ustanovi fond za zdravstveno zaščito učencev. V to svrhu se ustanove takse za zdravstveno zaščito učencev in sicer v: osn. šoli 10 Din letno, v srednji in njim enaki 20 Din, na univerzah 30 Din semestralno. To takso je dolžan plačati vsak učenec pri vpisovanju. Šolska oblast mora takoj oddati te takse hipotekarni banki.

Iz tega fonda se krijejo stroški, ki se odnose na zdravstveno zaščito učencev: na plače šol-

skih zdravnikov, vzdrževanje šolskih poliklinik, zdravljenje bolnih učencev in osnivanje ustanov za zdravstveno zaščito učencev.

Min. fin. bo v sporazumu z min. prosv. izdal uredbu o opravljanju fonda in načinu trošenja izdatkov iz tega fonda.

III. Ostale odredbe.

Veljavnost sledečih odredb fin. zak. 1927/28 se razširja na fin. zak. 1928/29: Min. prosvete čl. 135, 139, 140, 146 in 150, od teh se nanašajo na osnovno šolo in učiteljstvo:

Učni načrti.

Čl. 135. Min. prosv. se pooblašča, dokler se ne izenačijo zakoni, da izda potom uredbe v smislu čl. 94 al. 2, ustave z odobrenjem ministrskega sveta enoten učni načrt za vse šole, ki spadajo pod min. prosvete.

Selitveni stroški.

Čl. 146. Vkljub čl. 33 al. b) uredbe D. R. Br. 96.000 od 30. sept. 1920 ter naknadnih izprememb se smatra nameščanje učiteljstva na podlagi razpisa kot na lastno prošnjo, ker se vrši na osnovi prošnje. V tem slučaju ne pripadajo selitveni stroški iz drž. blagajne.

Pridelitev učiteljstva.

Čl. 150. Vkljub čl. 123 zak. o drž. računovodstvu in čl. 101 zak. o čin. se pooblašča min. prosvete, da lahko uporabi v prorač. letu 1927/28 prof. univerz, po pristanku univerz, sveta, prof. sred. in strok. šol, nameščence mešč. in osn. šol v min. prosvete, pri obl. prosv. odd. v muzejih, gledališčih, strok. šolah, pri kulturnih in humanih ustanovah in na položajih dolž. šol. nadzornikov, po službeni potrebi ter ravno tako uradnike min. prosvete in prosvetnih oddelkov za službo v gledališčih in drugih umetniških zavodih po službeni potrebi.

Ostali členi iz fin. zak. 1927/28, ki so važni za učiteljstvo:

Ocena (odobritev) rešenj.

Čl. 295. Odločbe, izdane po čl. 156. urad. zakona, se dostavljajo za državo namesto ministrstvu financ Glavni kontrolni in to z ozirom na čl. 95 zakona o Gl. kontroli. Tožbe Gl. kontrole proti rešenjem o odmeri pokojnine rešuje drž. svet. — Vse odločbe o službenem razmerju (čl. 144 urad. zakona) se dostavljajo Gl. Kontrolni na recept (dostavnico). Rok na njeno tožbo, ki je predviden v čl. 21 zakona o drž. svetu, teče od dne, ko je Gl. K. potrdila prejem odloka. To velja tudi za one odločbe, ki so objavljene v Sl. Novinah.

Reaktiviranje — ponovna odmera pokojnine.

Čl. 296. Drž. uradniki (vojaški, civilni in sabračajni), ki so bili izven drž. službe (v pokojju, odpuščenji ali v ostavki) preden so stopili v veljavo:

a) zakon o ustroju vojske in mornarice z dne 9. avgusta 1923.

b) zakon o civilnih uradnikih in ostalih drž. uslužbencih z dne 31. julija 1923 in

c) zakon o drž. sabračajnem osebju z dne 28. X. 1923, pa so se, ko so stopili v veljavo ti zakoni, iznova sprejeli ali se še sprejmejo v drž. službo, ne morejo biti upokojeni s pokojnino, ki jim pripada po teh zakonih, preden potečejo 3 leta od dne, ko so iznova vstopili v drž. službo. Če se upokoje takšni uslužbenci pred potekom triletnega roka, se jim odmeri pokojnina po odredbah prejšnjih zakonov in po prejemkih, ki so jih imeli ali bi jih imeli pred ponovnim vstopom v drž. službo, po plači položaja, dobljenega z reaktivacijo. Čas, ki ga prebijejo v drž. službi po ponovnem vstopu, se jim šteje za odstotek. Triletni rok se računa v efektivnem trajanju. Ta odstotek se ne nanaša na one, ki se upokoje, preden se razglasi ta zakon, bodisi da je njih pokojnina regulirana, bodisi da ni.

pravzaprav plača; ljudje skrbijo za otroke; otroci pomagajo nositi šolska drva, da prahranijo staršem stroške.

Gorka peč: Iz česa je peč; deli peči; kako se zakuri; pripravijo se trščice; spodnja vratca so odprta ali zaprta; kako potem gori; odprta ali zaprta cev; mokra ali suha drva; kakšen zrak gre pri vratcih v peč; kakšen zrak gre pri cevi iz peči; kakšen plin gre iz žarečega oglja; žareče oglje v likalniku, v sobi; koliko stopinj je v sobi, preden se zakuri; koliko stopinj je, ko zgori polna peč suhih drv; ko zgori polna peč mokrih drv; do katere stopnje se razgreje soba; pri kateri stopnji je mrzlo, hladno, toplo, vroče; odkod je toplota v peči.

Prezračevanje: V človeku tudi gori; kakšen zrak gre v pljuča; kakšen iz pljuč; v sobi se nabira strupen plin, prah, pot umazano perilo, umazana obleka, človeški vetrovi; hrana v sobi; na peči sušijo plenice; odpiranje oken; kako nastane prepih; ne stati na prepihu; trganje po glavi in zobeh; pometati pri odprtju okna, pa ne na prepihu; prah se ustavlja v nosnicah; dihati skozi nos, ne skozi usta; prezračevanje s prepihom; po nekaterih hišah ne odprejo oken celo zimo.

Velika peč. Velika peč, štedilnik, ognjišče, sobna peč; valjanje in poleganje na peči.

Od tega se izvzemajo oni uslužbenci iz prvega odstavka, ki morajo biti pred potekom triletnega roka upokojeni po zakonu samem, kakor tudi oni, ki so dovršili število let na popolno pokojnino, in sicer ti poslednji, če se ne upokoje na svojo prošnjo.

Prav tako se ne uporabljajo odredbe prvega odstavka tega člena na rodbinske pokojnine uslužbencev, omenjenih v prvem odstavku, če so kot aktivni umrli pred potekom triletnega roka.

Napredovanje — vstetje v pokojnino.

Čl. 297. Državni vojaški in civilni uslužbenci, kakor tudi uslužbenci drž. prometnih naprav, ki se pomaknejo v višjo skupino, dobe pravico do osebne pokojnine po prejemkih te skupine, če so prebili v njej najmanj leto dni službe; drugače pa jim pripada pokojnina po prejemkih skupine, v kateri so bili prej.

Od tega se izvzemajo oni uslužbenci, ki se upokoje, ko so dovršili 60. leto starosti ali so postali duševno ali telesno nesposobni za službo. To ne velja za rodbinske pokojnine državnih uslužbencev, ki umrjejo kot aktivni.

Sprejem v državno službo.

Čl. 298. Osebe, ki so dovršile 60. leto starosti, se ne smejo sprejeti v državno službo, razen duhovnikov.

Odredbe tega člena kakor tudi členov 296. in 297. tega zakona se ne nanašajo na ministre, drž. podtajnike, pomočnike ministrov in velike župane.

Obračun in izplačilo višje osn. plače in stanarine.

Čl. 299. Periodični zviški obračunavaajo in izplačujejo, če se zgodi prestop v višjo stopnjo osnovne plače v prvi polovici leta, dne 1. julija, drugače pa dne 1. januarja vsakega leta. Prav to velja za prestop v višjo stopnjo stanarine.

Pravica do osebne pokojnine.

Čl. 302. Civilni drž. uslužbenci, ki niso imeli dne 1. decembra 1925 dovršenih 10 službenih let, dobe pravico do osebne pokojnine, ko dovrše 15 let službe, ki se jim priznava za pokojnino, in od pokojninske osnove jim pripada za 15 službenih let 60%, za vsako nadaljnjo polovico leta pa po 1%, tako da dobe čez 35 let popolno pokojninsko osnovo kot pokojnino.

Začeta polovica leta se šteje za popolno.

Predpisi tega člena veljajo povsem tudi za one uslužbence, ki vstopijo v drž. službo kasneje nego dne 1. decembra 1925.

Brezobrestno posojilo in vstetje 10 let — ukinitve.

Čl. 303. Z dnem, ko stopi ta zakon v veljavo, prestatenejo veljati odredbe člena 123. in poslednjega odstavka čl. 137. urad. zakona.

Honorarji za izpite.

Čl. 309. Honorarje za člane in zapisnikarje izpraševalnih odborov za odvetniški, sodniški, inženjski, proforski, učiteljski itd. izpit, potem po zakonu o civilnih uradnikih in ostalih drž. uslužbencih ali drugih specialnih zakonih trpi kandidat, ki opravlja dotični izpit.

Višino in način, kako je pobirati honorarje, določi minister za finance na predlog pristojnega ministra.

Iz predloga fin. zakona za 1928/29 so važni še:

Čl. 66. Za vsa zvanja drž. uslužbencev (zvanjstvenikov in služiteljev), ki ne spadajo v uradniške kategorije, se smejo sprejemati poedine osebe za dnevničarje po čl. 130. urad. zakona od 31. VII. 1923, izvzemši drž. policijsko stražo in policijske agente (detektive), zvanjstvenike in služitelje poštno-telegrafске in telefonske stroke ter zvanjstvenike finančne kontrole.

Vsi proračunski krediti, ki so določeni za osebne razhode za take drž. uslužbence, se smejo uporabljati za izplačevanje njih dnevničarske nagrade.

Ti uslužbenci se morajo zavarovati po predpisih zakona o zavarovanju delavcev ali bratovskih skladnic, in sicer za slučaj onemoglosti, bolezni, starosti, smrti in nezgode.

Zavarovalni deleži države, po predpisih zakona o zavarovanju delavcev ali bratovskih

Postelja: Koliko jih leži na eni postelji; koliko jih leži v eni sobi; na čem ležijo; s čim so pogrnjeni; čiste rjuhe, umite roke in noge; snažno belelo.

Prehlajenje. Bolezni pozimi; iz vročega na mrzlo; mokra obleka; razgreti pijejo vodo ali jedo sneg; lipov in bezgov čaj; prehladijo se nos, grlo, pljuča; kašelj; dihamo skozi nos, usta, grlo, sapnik in pljuča; nosni pretni in nosnice so iz hrustanca; nosna duplina ima zvezo z grlom; rdeče sluznice v nosu; dvojno nebo v ustih; jeziček; bezgavke; angina; v nosu se zrak segreje; skozi usta pride mrzel zrak do grla; bolnik leži na svoji postelji.

Bolan otrok: Kdo ga streže; kdo ga ima najrajši; kdo se briga za njegovo zdravje in bolezen; mati vstaja tudi ponoči; materina ljubezen; hvaležnost; sirote brez matere; zdravnik; termometer; zdravila; odkod je prišel zdravnik; odkod so prinesli zdravila; vedenje napram zdravniku; zdravnik je treba ubogati; ubogljivi in svojeglavni otroci.

Vlažno stanovanje: Ali se nabira voda po stenah; iz česa je zidana hiša; iz kakšnega kamenja; ali leži hiša na suhi ali mokri zemlji; ali se voda od hiše odteka ali se ob hiši nabira; vlaga kvari zid, podobe, postelje in omare; vlažno stanovanje je nezdravo; prezračevanje in kurjenje; kdo ve, kako odpravimo vlago; kdo zida hiše.

skladnic, se izplačujejo — v kolikor niso določeni zato specialni krediti — iz proračunskih kreditov odobrenih za skupne prejemke dnevničarjev.

Potni in selilni stroški.

Čl. 67. Drž. uslužbenci nimajo pravice do povrnitve potnih in selilnih stroškov:

Zbor širjega sosveta poverjeništvu UJU v Celju.

(Konec.)

Tajnikovo poročilo.

Za tem je podal tov. Kobač svoje poročilo in uvodoma omenil, da je bil sklep prejšnje seje širjega sosveta glede članarine sporočen Izvršnemu odboru UJU v Beogradu. Nadalje omenja, da so se konstituirali posamezni odseki, ki so bili sestavljeni v pomoč poverjeništvu za izvršitev sklepov skupščine v Kranju. Nato prečita poročilo. (Poročila o delovanju odsekov objavi mo posebe).

K poročilu odseka za kontraktualce se oglasi tovariš Tončič, ki slika žalostne razmere nekaterih učiteljev, ki so prišli iz Istre in so nastavljeni na Hrvatskem kot dnevničarji in ves čas počitnic ne prejema nikake plače.

Tov. Milojevič povdarja, da je za grebško poverjeništvu UJU ukrenilo vse, da se tem revežem odpornost, ker v drugih oblastih ni veljavna naredba z dne 28. aprila 1927, ki velja za ljubljansko in mariborsko oblast na podlagi katere se kontraktualnim učiteljem priznajo vsa službena leta.

Šolsko upravni odsek v Mariboru.

Na predlog »Celjskega učiteljskega društva« se sklene ustanoviti tudi v Mariboru šolsko upravni odsek. V to svrhu se skliče anketa upraviteljev mariborske oblasti za 6. januarja 1928.

Članarina za Izvršni odbor UJU.

Ker je stavil tov. Šijanec vprašanje, koliko znaša sedaj članarina za Izvršni odbor UJU, 10 ali 15 Din, je bil naprošen predsednik UJU tov. Petrovič, da poda svoje mnenje glede povišanja članarine. Povdarjal je, da mu je sicer težko govoriti o tej stvari, vendar pojasni, da je centrala UJU navezana edino na članarino in ker potrebuje denar, je morala seči po edinem sredstvu, t. j. zvišanju članarine. Brez sredstev pa centrala UJU ne more obstojati.

Tov. Šestan izjavlja, da ljubljansko poverjeništvu ni v principu proti povišanju članarine, vendar je to sedaj neizvedljivo, ker so posamezna društva že sprejela svoje proračune. Nato pa izreče kratko kritiko izdatkov središnjega odbora UJU.

Zatem se razvije kratka debata o proračunu središnjega odbora UJU, ki je bil predložen skupščini v Skopju. V debato so posegli tov. Musek, Petrovič, Milojevič, Dimnik in Hren.

Po končani debati je bil sprejet predlog, da se predloži vprašanje povišanja članarine pokrajinski skupščini.

Podpora pevskemu zboru.

Razpravljalo se je nato še o obveznosti članarine za »Pevski zbor učiteljskega UJU« in o obrambnem skladu. Govorili so o tej zadevi tov. Hudales, Macarol, Maverič, Kopriva, Požar, Mencin in Skulj.

Pravila UJU.

Tov. Skala poda poročilo nanašajoče se na projekt pravil, ki so ga vsa društva že prejela odtisnjenega v posebni brošuri. Iznešene so bile glavne točke, napram katerim je zavzel širji svet stališče. Tov. Skala je obljubil izdelati celoten predlog za glavno skupščino, v katerega vnaše vse naše zahteve. Posamezna društva pa naj o pravih razpravljajo na svojih zborovanjih. Pri vsakem društvu naj se

a) ko se premeste kazensko ali po prošnji: premeščenje po razpisu se smatra v tem slučaju kot premestitev po prošnji;

b) v slučaju če se premeste v mejah občine, kjer so nastavljeni (v službi);

c) v slučaju novega sprejema, ko uslužbenec stopa prvič v drž. službo.

izvoli referenta, ki stvar v celoti predela in nato poda svoje mnenje pri društvenem zborovanju. Da ne bi bilo pozneje nepotrebnih kritike, naj društva stvar sedaj temeljito predelajo.

Radi pozne ure sta bili odstavljene z dnevnega reda točki o tisku in o samoizobrazbi.

Samostojni predlogi učiteljskih društev.

Zatem prečita tovariš tajnik predloge posameznih učiteljskih društev. Kamniško učiteljsko društvo predlaga, naj bi pošljala na skupščino svojega delegata učiteljska okrožja in ne posamezna društva. — Ker se je pri razpravi o pravih določilo, na koliko članov pride delegat za državno skupščino, odpade ta predlog.

Predlog laškega učiteljskega društva pride v razpravo na prihodnji seji širjega sosveta.

Predlog novomeškega učiteljskega društva, naj sklene širji svet, ali je obvezno plačevanje članarine za pevski zbor, je brez predmeta, ker, kar je že delegacija sklenila, ne more ponovno sklepati širji svet, kot nižja instanca. — Glede drugega predloga istega društva, da naj pošlje poverjeništvu svoje predloge najprej društvom v pretres in ko se ta izjavijo za, so šele za društva obvezni, se sklene vprašati društvo, kakšne predloge in fermane ima tu v mislih.

Belokranjsko učiteljsko društvo predlaga, naj bi pevski zbor predlagal račune poverjeništvu UJU in istemu tudi oddal eventualni čisti dobiček. Predlog je brez predmeta, ker pevski zbor nima nikakega dobička, račune pa pregleduje glavni blagajnik pov. UJU.

Sklepi učiteljskega društva za celjski okraj, ki so že bili objavljeni v »Učiteljskem Tovarišu«, se bodo, v kolikor še niso izvršeni, upoštevali.

Predlog ormoškega učiteljskega društva, naj bi se skušalo potom Središnjega odbora spraviti v uradniški zakon odredbo, da bi se dobivale doklade za onemogle starše in nepreskrbljene brate in sestre. Predlog se sprejme in se ga vpošlje Središnjemu odboru UJU v nadaljnje postopanje.

Dolnjelendavsko učiteljsko društvo predlaga, naj bi plačevali šolnino le oni učenci, ki bi po krivdi staršev oziroma oskrbnikov imeli slabe uspehe. Predloga se ne vzame v razpravo, ker je UJU principijelno proti vsaki šolnini, ker je to proti ustavi.

Učiteljstvo UJU za našo univerzo.

Končno je bil sprejet še sledeč protest: Predstavniki slovenskega učiteljstva, včlanjeni v UJU — poverjeništvu Ljubljana, zbrani na seji širjega sosveta v Celju dne 27. decembra 1927 so sprejeli soglasno sledečo resolucijo:

Zahtevamo najodločneje, da se črta čl. 44. načrta novega finančnega zakona, ki predvideva okrnitev po dolgih letih težko priborjene slovenske univerze, simbola našega narodnega osvobodjenja.

Pozivamo narodno skupščino, posebno vse slovenske poslance, da zastavijo vse svoje sile v boju za odklonitev navedenega člena.

Ker je bil s tem dnevni red izčrpan, zaključil tov. poverjenik ob 18. uri sejo.

V. M.

Anketa učiteljev kmetijsko-nadaljevalnih šol ljubljanske oblasti

(dne 19. novembra 1927.)

Ustanavljanje in vzdrževanje.

Tov. Mencina opisuje, kako se je ustanavljala nadaljevalna šola na Grahovem in kako so si zamišljali stvar pri sreskem poglavarju. Vtis je dobil, da nam hočejo okrajne ekonomske postaviti kot nekatere nadzornike. Neizvedljivo je v oddaljenih krajih sistem strokovnega pouka po strokovnjakih, ki bivajo na sedežu sreskega poglavarja in to že radi potnih stroškov.

Tov. Kmet (Ribnica) izvaja, da mu je sodelovanje strokovnjakov na njegovi šoli dobrodošlo, ker od učiteljev ne moremo zahtevati da bi bili v vseh predmetih podkovani. Mnogo je odvisno od osebe okr. ekonoma, pri katerih ne odločuje toliko šolska izobrazba, kot ljubezen in navdušenje za stvar.

Tov. Vidler je proti temu, da se strokovnjaki umešavajo v zadevo. Šest ur ima še sam premalo in ne odstopi nikomur nobene ure. Pripoveduje, kako so pri ustanovitvi mislili, da bodi njegova šola nekaka sreska kmetijsko-nadaljevalna šola, ki bi jo obiskovali fantje od blizu in daleč. Strokovni pouk bi prevzeli strokovnjaki na sedežu sreskega poglavarja. Iz tega načrta seve ni bilo nič, že iz razloga, ker bi vzdrževalni stroški radi potnine in višjega honorarja predavateljev strokovnjakov preveč narastli.

Tov. Pleničar je naziranja, da imej prvo in glavno besedo v nadl. šoli učitelj,

on da je odklonil sodelovanje strokovnjakov v rednem učnem času. Glede vzdrževanja priporoča šolnino.

Tov. Hočev var (Šmihel pri Novem mestu): Kjer so kot poljudni predavatelji znani in od ljudstva priljubljeni kmet, strokovnjaki, naj se jih povabi k sodelovanju, toda učitelj bodi glava te šole.

Tov. Fr. Mercina (Grahovo) ni proti temu, da pridejo tu pa tam strokovnjaki predavati tudi v oddaljene šole, le s potnimi stroški naj se ne obremenjuje proračun šole in honorar naj bo enak za vse učitelje.

Tov. Omerza poroča o ureditvi šole in pouka v Trbovljah. Šola se je ustanovila v okrilju kmetijske podružnice. Sprejemajo se mladeniči od 14.—21. leta. Izjavlja se za sodelovanje strokovnjakov.

Tov. Primožič (Mekinje) je mnenja, da se kmetijsko-nadaljevalne šole ne bodo razvile, ako bodo pri ustanavljanju in pouku imeli glavno besedo strokovnjaki.

Tov. Lulik (Ribnica): Strokovnjaki naj pridejo s predavanji šole, ko je učitelj s pravim poukom položil temelj za sprejemanje strokovnega znanja.

Tov. Jevnikar: Nadaljevalna šola bo uspevala in se razvijala le, ako postane zadeva vsega učiteljstva. Strokovnjaki naj predavajo po potrebi izven rednih učnih ur. Pomagajo naj nam pa pri sestavi pomožnih knjig za pouk.

Tov. Kmet (Ribnica) opozarja na potrebo, da se tam, kjer sodelujejo strokovnjaki, izdela na skupnem posvetovanju načrt za vzajemno delo.

Tov. poverjenik Skulj povdarja, da hočemo vsi eno, strokovnjaki in mi in se moramo zato pri delu najti. Ustanovljajmo nadaljevalne šole povsod, kjerkoli so dani pogoji, ko smo pripravili ugodna tla, potem naj pridejo strokovnjaki in izpopolnijo naše delo. Radi jih bomo videli v sredi svoje mladine.

Referent tov. Mencin podčrtava misel, ki jo je izrazil tov. Kmet, da ne gledamo na ves problem s kakšnega tesnega stanovskega stališča, s stališča našega stanovskega ugleda in koristi, ampak da nas sme voditi v smislu našega programa edino skrb za čim boljše izobrazbo našega kmetijskega ljudstva in v tem pravcu moramo sodelovati složno učitelji in strokovnjaki. Ne sme na noben način nastati med nami kako umetno nasprotstvo, drug drugega rabimo pri svojem delu med narodom. V kolikor je kmet, oddelek s svojimi navodili povzročil nesoglasja, ki so prišla danes do izraza, se bo dala zadeva z intervencijo uravnati, ker imajo na kmet. oddelku razumevanje za naše težnje. Jasno pa je brez nadaljnega, da se da vse vprašanje nadaljevalnega šolstva velikopotezno rešiti le z našega programatičnega stališča, ki smo ga z idejne, vzgojne, didaktične in praktične strani vsestransko utemeljili. To ni za nas noben problem, to je za nas samoposebi umevna stvar, da bo na oni nadaljevalni šoli, ki si jo predstavljamo kot organski del podeželskega ljudskega šolstva, kot splošno ljudsko institucijo, najbolj oddaljenim in samotnim krajem najbolj potrebno, poučeval učitelj osnovne šole in nihče drugi, ker drugače v najštevilnejših slučajih biti ne more. Za nas je vsa zadeva prava nacionalna zadeva, zato je ne moremo reševati ne s tesnega stanovskega, pa tudi ne s tesnega strokovnjškega vidika. Pred očmi imamo samo ono veliko nalogo, ki smo si jo kot ljudski učitelji stavili, ko smo organizacijo postavili na nov idejni temelj. Kdor gre na tej poti z nami, nam je dobrodošel.

Tov. poverjenik Skulj je glede vzdrževanja šole mnenja, da smemo računati tako dolgo, da se zadeva z zakonom ne reši, v prvi vrsti le na krajevne činitele (občino, denarne zavode, okrajne odbore) in tu opet odločuje predvsem osebnost učiteljeva. Odbor za nadaljevalno šolstvo pa si bo prizadeval, da se tudi to vprašanje, kolikor je pač mogoče, povoljno reši in da se doseže izdatna podpora od strani države in oblastne samouprave.

Tov. Pleničar je za to, da se v sedanjih razmerah ne otvarjata dva letnika šole, ampak se naj raje sprejema učence vsako drugo leto.

Tov. Skulj priporoča voditeljem šol, da naj pritegnejo k sodelovanju mlajše tovariše, ki kažejo zanimanje za stvar.

Tov. Mencin opozarja na načelno stran vprašanja o vzdrževanju nadaljevalnih šol, ker še danes ne vemo, v čigavo kompetenco preide to šolstvo, ali ga bo vzdrževala država, ali samoupravne oblasti. Poverjeništvu se bo prizadevalo, da uveljavi naše zahteve, kadar se bo odločala usoda nadaljevalne šole. Krajevni činitelji pa trajno ne morejo vzdržavati sami nadaljevalne šole, ker h kmet. nadaljevalni šoli stopi kot potrebna še gospodinjstva nadaljevalna šola.

izobrazba učiteljstva.

Tov. Lovšev pravi, da pettedenski tečaj za izobrazbo učiteljev kmet. nadaljevalnih šol nikakor ne morejo zadostovati. Učitelj si mora z neprestano samoizobrazbo spopolnjevati svoje znanje. Navaja nekaj domače strokovne literature, ki pa po njegovem mnenju zdaleka ne zadostuje. Treba je seči po tuji literaturi. Vsak učitelj bi moral obvladati en tuj jezik z bogato književnostjo, ker brez tega prava izobrazba ni možna.

Tov. Vidler je glede tečajev istega mnenja. Udeležil se je tečaja na Grmu le radi spričevala.

Tov. Jevnikar je mnenja, da so tečaji le izhod v sili. Treba je temeljitega nadaljnega študija. Želi, da bi nekdo zbral in metodično uredil učno tvarino za nadaljevalne šole.

Tov. Hočev var izraža željo, da se učiteljski tečaji reorganizirajo, in sicer v praktičnem pravcu. Sodelujejo naj tudi praktični šolniki, ki bodo uvajali udeležence v praktično šolsko delo. Poverjeništvu naj stori v tem pogledu primerne korake.

Tov. Grašič pravi, da važnejše od teoretičnega znanja je praktično znanje. Ne le učiti, ampak nekaj praktičnega pokazati je treba učencem. Učitelj mora biti več v vrtnarstvu in sadjarstvu. Od nadrejene oblasti si želi v pogledu na šolsko vrtnarstvo manj odlokov in več dejanske podpore.

Tov. poverjenik Skulj daje nekaj posebnih tako glede odlokov, kakor glede podpore oblasti in ureditve vrtov. Vrt naj ne bo prepoben, a dobro urejen. Važen je sadovnjak. Poda majhno sliko o stanju šolskih vrtov, ki je zelo nezaveseljiva.

Tov. Lulik izraža mnenje, da so sedanjí tečaj za učiteljstvo mnogo prekratki, treba bi bilo vsaj polletnih. Udeležence se naj gmotno podpre.

Tov. Uršič (Trebelno) pripoveduje o svojih izkušnjah na tečaju. V praktičnem pogledu mu ni dosti nudil.

Tov. referent Mencin ugotavlja soglasje v tem pogledu, da je današnja naša šolska izobrazba za uspešno delovanje med kmetiskim ljudstvom nezadostna in jo je treba s pridno samoizobrazbo spopolniti. Dokler se vprašanje naše poklicne izobrazbe temeljito in načelno ne reši, naj se tečaj za

učitelje in učiteljce nadaljevalnih šol reorganizirajo v praktičnem pravcu. Pripoveduje, kako so taki tečajji drugod urejeni in stavi nekatere konkretne predloge, ki so bili sprejeti

Učne in pomožne knjige.

Radi pičlega časa ni bilo mogoče te tečajke temeljiteje predelati. Soglasje je vladalo v tem, da se z učnimi knjigami ne mudi in da spisovanje takih knjig ne more biti zadeva strokovnjakov, ampak samo izkušenih pedagogov-praktikov.

Nato so bile soglasno sprejete resolucije, ki jih je »Učit. Tovariš« že objavil.

Z apalom na vse udeležence da v učiteljskih družtvih in krožkih propagirajo našo stvar, je poverjenik Skulj po peturnem razpravljanju zaključil anketo.

(Konec.)

Volno, bombaž za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA, Stari trg 12, Zidovska 4

Splošne vesti.

IZJAVA.

Naj mi tovariši oprostijo, da spregovorim danes v osebni zadevi. Odločno sem bil vedno proti vsakemu polemiziranju z »Edinstvom«, ker sem prepričan, da stvarni argumenti ne odločujejo, dokler ne iztrgimo iz naših stanovskih vrst zadnjih ostankov one dvojne morale, ki je bila prokletstvo našega stanu, one dvojne morale, po kateri je treba tovarišu iz nasprotnega tabora za vsako ceno ponizati in lastnega pristaša za vsako ceno ščititi, naj uganja kar hoče. Molčal sem zato dosledno na vse napade in izzivanja v »Edinstvu«, molčati hočem tudi na zadnji očitek »Edinstva«, da je bila na naši strani »netovariška gonja napram članu R. Knafliču«, molčati pa ne morem, naj me tovariši razumejo ali ne, na poročilo v zadnjem »Edinstvu«, da je pravni zastopnik Knafličev pred sodiščem na podlagi mojega celjskega referata ugotovil popolno skladnost mojega in Knafličevega načelnega pojmovanja v našem nacionalnem vprašanju. Ta ugotovitev je v popolnem nasprotju s tem, kar je »Edinstvo« prej o tej zadevi pisalo. Ali naj to smatram kot nekaj indirekten preklic ali popravek? Ta način ne bi bil možni. Ako sem spoznal, da sem trdil o kom nekaj neresničnega, bom kot mož to priznal in obžaloval. V resnici so mi s to ugotovitvijo storili slabo uslugo. Res je sicer, da je bil moj govor vseskozi nacionalen, ali v pojmovanju nacionalne misli je bil daleč proč od vsakega dogmatizma, formalizma in vsake tesnosrčnosti. V skladu s svojo nalogo, sem se trudil, da premostim nasprotstva v pojmovanju naše nacionalne misli s tem, da ji dam ono globino in širino, ki bi lahko vse zadovoljila. Bil je to poizkus za najresnejšim namenom, bil je pa tudi moj zadnji poizkus. Reševanje našega državnega nacionalnega vprašanja prepustim zanaprej onim, ki so patriotizem in nacionalizem vzeli v zakup. Svoj nacionalni idealizem bom zanaprej predvsem udeležil v boju za pravice slovenskega naroda. Če me kdo radi tega imenuje separatista ali karkoli, svobodno mu. Svobodno lahko vsakdo to moje izjavo izrablja. Lepa prilika se torej nudi vsem onim, ki hočejo na ta način svoji stvari služiti.

Rudolf Mencin.

— Prosvetni program za našo državo. Komisija, ki naj izdela državni prosvetni program, je imela že drugo sejo pod predsedstvom ministrovega pomočnika Risto Jojiča. Razpravno snov so razdelili na naslednje točke: 1. Katere šole so potrebne; medsebojni odnosi teh šol. 2. Enotni načrt in bodoči prosvetni program. 3. Ali naj bodo vse šole podrejene prosvetnemu ministrstvu ali pa tudi drugim ministrstvom. 4. Nacionalna in splošna kultura naših šol. 5. Učni in vzgojni značaj naših šol. 6. Gmotno stanje šolstva. 7. Visoko šolstvo. Za čim temeljitejšo proučitev teh vprašanj se bo komisija razdelila na več sekcij.

— Otvoritev novih vzporednic in razredov: V Zgornji Siški, srez Ljubljanske okol. se otvori otroški vrtec. K otroškemu vrtcu v Šoštanj se otvori vzporednica. Na osnovni šoli v Šenčurju se otvori vzporednica. Onovna šola v Izlakah se razširi v trirazrednico.

— Ražen za tovarištvo. Dne 22. novembra 1927 je umrla v javni bolnici v Mariboru g. Judita Čeh, vdova po l. dec. 1923. leta umrlem nadučitelju Čehu. Bolehala je nad dve leti. Njen delež je bila sama revščina in nadloga. Prijateljev je imela malo in njena poslednja volja je bila, da se naj o njeni smrti nikdo ne obvesti, češ: »Nikdo me ni poznal prej, čemu bi ob grobu pomislili mene in moje otroke!« Zapustila je 5 nepreskrbljenih otrok: 1. absolventa meščanske šole, ki obiskuje sedaj privatno šolo »Kovač« — strojepisje — v Mariboru, 2. učenca II. letnika Trgovske akademije v Mariboru, 3. Učenca IV. meščanske šole v Cankarjevi ulici v Mariboru, 4. Vajenca litografije v zadnjem učnem letu in 5. učenca II. razreda osnovne šole. Otroci so ostali brez očeta in brez matere; stanujejo v stari šoli. Ker je bila pokojnina pičila so trpeli pomajkanje vsa leta po očetovi smrti. Ob leka gre k krajnemu kraju. Živil nimajo. Domovinska občina Zrkovci pa pričakuje s strahom dan, ko bode morala prevzeti učiteljske sirote. Pokojnine bodo dobili približno 867 Din čez 4 mesece. Do sedaj so se zavzeli za žalostno usodo zapuščenih tovariš Anton Brumen, ki bo vzel najmlajšo za

svojo in upokojeni tovariš Knaflič Davorin s svojo soprogo, ki je, kakor pravi sv. Martin, podaril vrhno suktnjo. S tem sem povedal vse. — Pri učiteljski Samopomoči niso bili, ker so pač odlagali, kakor mnogi drugi, dokler ni bilo prepozno. Zlato v ognju — prijatelji v nesreči — in zdaj je na razno »tovarištvo«. Tovariši(ice)!, videli bodemo kako vsebino ima ta beseda. Enemu bi bilo treba poiskati službo; ima 4 meščanske šole, lepo piše in izvrstno riše, veže knjige in januarja bo absolviral knjigovodstvo, stroje pisje in korespondenco ter trgovsko računstvo pri Kovaču v Mariboru, drugim bi pa bilo treba omogočiti, da končajo šole oziroma učno dobo. Kakor kdo pojmi besedo »tovarištvo«, tako naj storil imena in uspeh — sliko tovarištva — bom objavil v »Učiteljskem Tovarišu«. Tovariše blaginje učiteljskih društev prosim da pri učiteljskih zborovanjih opominijo tiste, ki bodo prezrli to notico. — D. M. Brezje pri Mariboru, 28. novembra 1927. — Simon Petrovič šolski upravitelj začasnih varuh.

— Prošnje učiteljev za imenovanje, premeščanje in upokojeitev. Prosvetno ministrstvo je odredilo, da je vsako prošnje učitelja ali učiteljice za imenovanje, premeščanje ali upokojeitev a limine zavrniti, če se predloži direktno ministrstvu, mesto po predpisani službeni poti. Odredba je bila izdana predvsem zato, ker so se pripetili slučaj, da so se vlagale potvorne prošnje od drugih, kot v prošnji navedenih oseb z namenom, da bi se povzročale ljudem neprilike.

— Narodne noše za šolske prireditve. Ob državnih praznikih, ob koncu leta ali tudi za druge prilike potrebujejo šole narodne noše. Včasih gredo razni hitro zmašeni kostimi že med maškarako. Otroške noše je najtežje dobiti. Zato bi bilo prav, da si šole, ki imajo vsaj nekaj denarja, omislijo svojo lastno garderobo narodnih noš, ki jih izdelajo same učence višjih razredov. Če bi se oglasilo dovolj šol, sem pripravljeno preskrbeti kroje za noše in dodati tem tudi potrebna navodila, ali pa preskrbeti tudi noše. Mogoče bi veljala garderoba kakih 6 noš (dekliških in deških) brez obuvala kakih 800—1000 Din, kar bi se v nekaj mesecih dalo sigurno nabrati.

— Opozarjanje na inserat tvrdke ROZEMAN in prosimo da se p. n. učiteljstvo pri nakupu sklicuje na n.j.

20% si prihranite na izdatkih pri nabavi raznih pletenin, modernih damskih oblek in bluz, perila, rokavic, nogavice, kravate, čepic, dežnikov, damskih torbic, listnic itd. v modni trgovini **Peter Šterk nasl. Miloš Karničnik** Ljubljana Stari trg 18

Iz oblastnih šolskih odborov v Sloveniji.

—ob Ožji občinski šolski odbor v Ljubljani je na zadnji svoji seji dne 21. nov. t. l. razpravljal in sklenil sledeče važne zadeve za šolstvo in učiteljstvo:

Tajnik obl. šol. odb. tov. Jul. Slapšak je predlagal, da naj se kratka poročila o delovanju oblastnega šolskega odbora ter o sklepih, ki zadevajo šolo in učiteljstvo, objavljajo v »Učiteljskem tovarišu«, da bo učiteljstvo informirano, kar je bilo soglasno sprejeto.

Iz tajnikovega poročila posnemamo, da sta si širji in ožji obl. šol. odbor s posebnim poslovnikom določila delokrog. — Odobrene so bile okolišne obl. šol. odbora in sicer: a) glede obravnav šolskih zamud, z dodatkom glede skrbstva za zdravstveno stanje šolskih otrok, o cepitvah koz pri novincih, o čemer izda oblastni šolski odbor potrebni formulare, kakor tudi za slabotne otroke, ki bodo za eno leto oproščeni šol, obiska; b) glede krajevnih šolskih odborov; c) glede proračunov krajevnih šol. odborov; d) glede okolišne št. 161. v zadevi brezplačnega stanovanja in kuriva.

O nagradi tajnikom je bil napravljen sledeči soglasen sklep: »Vsakemu šolskemu upravitelju(ici), ki itak ne prejema upraviteljske doklade, določi krajevni šolski odbor kot svojemu zapisnikarju(ici) — slično kot v mariborski oblasti — nagrado, in sicer: v šolah do 100 šolobisk, otrok (po stanju z dne 1. okt.) po 50 Din na mesec, v šolah z nad 100 otrok po 70 Din na mesec.

—odobritev proračunov krajevnih šolskih odborov. Blagajnik g. ravnatelj DOKLER je poročal, da bo na podlagi izkušenj sestavil podrobna navodila za sestavo proračunov. V podrobnostih je omenil: Prispevki za rokotvorni pouk so določeni z odl. vel. žup. št. 7718 od 13. okt. 1926. Proti tej točki je velika averzija, češ, da to ni za podeželske šole. Postavke učila in knjižnice so normirane z odl. P. br. 3004 od 2. III. 1924. Upravitelji bi morali predložiti seznam učil, časopisov in knjig, »Prosv. Glasnik« je sicer obvezen, obl. šol. odb. bo skušal izposlovati razveljavljenje tega odloka, kajti samoupravnih teles se ne more siliti, da obremene prekomerno svoj proračun. Kurjava in razsvetljava — po mnenju obl. odb. — ne pripada, pač pa za pisarne. Za snaženje so vneseni premajhni zneski. Razvidno bi moralo biti število razredov, otrok in velikosti sob. 30% prebitek na nepredvidene stroške je ukazano z odl. Kom. O. N. br. 14.999 od 23. III. 1925. in P. br. 4108 od 2. IV. 1925. Računa se le od rednih potrebščin. Samouchila za revne učence so ponekod ustavljena za vse učence, kar je iz pedagoških ozirov priporočljivo. Tiskovine so ponekod predrage, ponekod previsoko postavljene. Adaptacije in popravila so odobrena, če so ukazana po pravomočnem odloku sres, pogl. ozir. zdravstvenega referenta.

Proračun oblastnega šolskega odbora predvideva 135.000 Din osebnih izdatkov, ki se raztezajo na nagrade osebno: blag., poslovdnji, pravne-mu referentu, pis. uradniku, stroje pisiki in slugi, na zavarovanje osebja, na potrdnje za služb. potovanja in članom šol. odb. za seje. Materijalni izdatki znašajo 18.000 Din, za pis. potr., liste, takse kurjavo in razsvetlavo itd. Podpore predvidevajo 1.190.000 Din ter se raztezajo na izdatke za zgrad-

be in razširjenja šol ter nakup zemljišča za šolske vrtove (1.000.000), podpore za potovanja učiteljem in učencem, za nabavo učil in šol. opreme, za oblastno učiteljsko skupščino, za oblastni šolski fond, za slušatelje viš. ped. šol, za prireditev higijskih tečajev.

Zgradbe novih šolskih poslopij. Ta zadeva je urejena z okolišnico št. 457 od 20. nov. 1927. H komisijam je vabiti tudi sres. poglavarja, ki daje stavbeno dovoljenje in izvrši kolavdajico skupno z oblastnim šol. odborom. Gradbene sekcije v Kranju, Ljubljani in Novem mestu imajo premalo osebja, da bi izdelovale idejne skice (1 : 300), proračune in det. načrte (1 : 100). Enotni gradbeni načrti se ne priporočajo.

Za izboljšanje šol. razmer je sklenil obl. šol. odb. pozvati mest. obč. ljubljanska, da zgradi novo šolo v Tomanovi ulici in dozdike v Sp. Šiški in na Prulah. Zdravstvena oblast naj pregleda šolo na Vrtači in v Novem mestu, da se te šole zapro, če ne ustrezajo varnostnim in zdravstvenim zahtevam.

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana Sv. Petra cesta 12.

TVRDKA F. IN I. GORIČAR, LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 29

prilagojena cenj, učiteljstvu perilo za gospode in dame, lastnega izdelka, vseh vrst damsko in otroško konfekcijo, razno manufakturno blago za obleke in perilo, trikotarje, pletenine in druge modne predmete.

Pri večjem nakupu olajšani plačilni pogoji!

Osebne zadeve.

—i Premeščeni so sledeči učitelj(ice): Pahor Marija v Sv. Duh, srez Logatec; Marjarija Čadež v Duplje, srez Kranj; Marija Čerta v Orehovicu, srez Novo mesto; Franja Žitnik v Zagorje ob Savi; Amalija Labič v Planino pri Rakeku.

—i Ostavko na državno službo je podala Zofija Svelgelj. Ivanu Theuerschuh je priznana stalnost v državni službi.

—i Ministrski svet je sprejel sledeče slovenske učitelje iz Italije v službo naše države kot kontraktualne uradnike: Marijo Lapajne, Zorko Demartin, Zorko Marčelja, Bogomilo Marčelja, Marka Sebeliča, Ivana Ribariča, Marka Mogoroviča, Zdenko Bloudek, Cirila Kafola, Ljudmilo Kafol, Frana Venturinja, Frana Kramerja, Katarino Sušelj, Antona Basa, Ano Frankovič, Milka Podgornik, Marijo Mahnič, Marijo Vidmar, Marijo Tolstovršnik, Maksimiljan Gross, Ljudmilo Rebek, Antona Skrobina, S. Avguštin Nežo Pavel, Silvo Monariš-Neufeld, Ivo Varnjan, Anico Varnijan, Franjo Mačkovek, Faniko Balanč, Ivana Mateliča, Bert Spazzapan-Marolt, Milko Turko.

—i Ostavko na državno službo vsled odslužitve vojaške službe so podali sledeči učitelj: Bajde Viktor, Sekirnik Maks, Miklavec Slavko, Krepek Drago.

—i v državno službo se sprejeti sledeči abiturijenti in abiturijentke: Perčič Antonija v Buče, srez Šmarje pri Jelšah; Vinško Guma v Motnik srez Kamnik; Laura Puhalovič v Kastav; Terezija Šlibar v Toplice srez Novo mesto; Angela Ščurek v Sv. Martin na Pohorje; Marija Šobar pri Sv. Rupertu, srez Maribor levi breg; Ivana Avbelj za otroško vrtnarico na II. mestni otroški vrtec v Ljubljani.

Oblastnica za Slovenijo v Ljubljani, Miklošičeva 7 daje p. t. učiteljstvu blago na broške po brezkonkurenčnih cenah in brez vsakih pristojbin, le proti predložiti legitimacije. Pri veliki izbiri manufakturnega blaga, najdete primerna darila za Miklavža, Božič in Novo leto.

Razpisi služb.

—r Razpis stalnih učiteljskih služb na osnovnih šolah v mariborski oblasti. Prosilci vložijo prošnje pri svojih upraviteljih do 31. decembra 1927. Natančnejši razpis v »Uradnem listu« št. 119, z dne 28. novembra 1927. I. Srez Celje: Dramlje 1 m.; Galicija 1 m. upr.; Griže 1 m.; Sv. Jurij ob Taboru 1 m.; Ljubecna 1 m.; Loka pri Sv. Jurju ob Taboru 1 m. upr.; Nova cerkev 1 m.; Orla vas 1 m.; Sv. Pavel pri Preboldu 1 m.; Petrovče 1 m.; Gornja Ponikva 1 m. upr.; Polzela 1 m. + 1 m.; Sv. Rupert 1 m. upr.; Svetina 1 m. upr.; Šmartno v Rožni dolini 1 m. II. Srez Dolnja Lendava: Beltinci 1 m.; Bogojina 1 m. + 1 m.; Dobrovnik 1 m.; Gančani 1 m.; Gor. Lakoš 1 m.; Hotiza 1 m. upr. + 1 m.; Gomilica 1 m.; Ivanjci 1 m.; Kapeca 1 m. upr.; Kobilje 1 m. upr. + 1 m.; Lipovci

1 m.; Lipa 1 m.; Mala Poljana 1 m. upr. + 1 m.; Melinci 1 m.; Motvarjevci 1 m. upr.; Odanci 1 m.; Radmožanci 1 m.; Srednja Bistrica 1 m.; Trnje 1 m. upr. + 1 m.; Turnišče 1 m.; Velika Poljana 1 m.; Zamostje 1 m. upr. III. Srez Dravograd: Sv. Anton na Pohorju 1 m. upr.; Črna 1 m.; Kapla 1 m. upr. + 1 m.; Lokovica 1 m. upr.; Marenberg 1 m.; Mežica 1 m.; Muta 1 m.; Ojstrica 1 m. upr.; Sv. Ožbalt ob Dravi 1 m.; Pernice 1 m. upr.; Sv. Primož na Pohorju 1 m. upr.; Remšnik 1 m. upr. + 1 m.; Ribnica na Pohorju 1 m.; Strojna 1 m. upr.; Trbonje 1 m.; Vuhred 1 m. IV. Srez Gornji grad: Bočna 1 m. upr.; Gorica 1 m.; Ksaverij 1 m.; Mozirje 1 m.; Nova Stifca 1 m.; Rečica ob Savinji 1 m. upr. + 1 m.; Šmartno ob Paki 1 m. V. Srez Kojncje: Čadram 1 m.; Sv. Jernej 1 m.; Konjice deš. 1 m.; Konjice dekl. 1 m.; Sv. Kunigunda 1 m.; Prihova 1 m.; Resnik 1 m. upr.; Tepanje 1 m.; Vitanje 1 m. ali 1 m. VI. Srez Ljutomer: Apače 1 m.; Sv. Duh na Stari gori 1 m. upr. + 1 m.; Gornja Radgona 1 m.; Sv. Jurij ob Ščavnici 1 m.; Sv. Križ pri Ljutomeru 1 m.; Lokavec 1 m. upr. + 1 m.; Mala Nedelja 1 m.; Stogovci 1 m.; Stara cesta 1 m. upr. + 1 m. VII. Srez Maribor, desni breg: Črešnjevci 1 m.; Fram 1 m.; Hoče 1 m.; Sv. Lovrenc na Pohorju 1 m.; Makole 1 m. + 1 m.; Podova 1 m.; Zgornja Poljskava 1 m.; Ruše 1 m.; Slivnica 1 m.; Studenice 1 m.; Sv. Venčesl. VIII. Maribor, levi breg: Sv. Ana v Slov. goricah 1 m. + 1 m.; Sv. Anton v Slov. goricah 1 m.; Sv. Benedikt v Slov. goricah 1 m.; Sv. Duh na Ostrcem vrhu 1 m. upr.; Sv. Jakob v Slov. goricah 1 m. + 1 m.; Sv. Jurij v Slov. goricah 1 m.; Sv. Križ nad Mariborom 1 m. upr. + 1 m.; Lajtersberg-Krčevina 1 m.; Sv. Lenart v Slov. goricah 1 m.; Marija Snežna 1 m. + 1 m.; Sv. Marijeta ob Pesnici 1 m.; Sv. Martin pri Vurbergu 1 m.; Sv. Peter pri Mariboru 1 m.; Sv. Rupert v Slov. goricah 1 m. upr. + 2 m.; Selnica 1 m.; Sladki vrh 1 m. ali 1 m.; Svečina 1 m.; Sv. Trojica v Slov. goricah 1 m. IX. Murska Sobota: Adrijanci 1 m. upr.; Bakovci 1 m.; Dol Slaveč 1 m. upr. + 1 m.; Budinci 1 m. upr.; Cankova 1 m.; Kruplivanik 1 m. + 1 m.; Fokovci 1 m. + 1 m.; Križevci 1 m.; Gederovci 1 m.; Hodoš 1 m. upr.; Kuzdoblan 1 m. upr.; Kramarovič 1 m. upr.; Markovci 1 m.; Murska Sobota 1 m.; Perutoča 1 m. upr.; Predanovci 1 m. upr.; Puzonci 1 m.; Serdica 1 m. upr. + 1 m.; Vidonci II. — 1 m. upr. + 1 m.; Vučja gomila 1 m. upr.; Zenavlj 1 m. upr. X. Srez Ptuj: Sv. Andraž v Halozah 2 m. + 1 m.; Sv. Andraž v Slov. goricah 1 m. ali 1 m.; Sv. Barbara v Halozah 1 m. upr. + 1 m.; Sv. Bolfenk v Slov. goricah 1 m.; Sv. Duh v Halozah 1 m. upr. + 1 m.; Hajdina 1 m.; Hum 1 m. upr.; Sv. Janž na Dravskem polju 1 m.; Sv. Lovrenc na Dravskem polju 1 m.; Sv. Lovrenc v Slov. goricah 1 m. + 1 m.; Majšperg 1 m. upr. + 1 m.; Sv. Marjeta niže Ptuja 2 m.; Sv. Mark niže Ptuja 2 m. + 1 m.; Sv. Miklavž 1 m.; Naraplje 1 m.; Nova cerkev 1 m. upr. + 1 m. + 1 m.; Runc 1 m. ali 1 m.; Svetinje 1 m.; Vurberk 1 m. ali 1 m.; Zavrč 1 m. XI. Slovenjgradec: Sv. Andraž pri Velenju 1 m.; Plešivec 1 m. upr.; Škalski Cirkovci 1 m. upr.; Šoštanj s podružnico v Ravnah 2 m.; Velenje 1 m.; Sv. Vid nad Valdekom 1 m. upr. XII. Šmarje pri Jelšah: Buče 1 m. upr.; Dobje 1 m. upr. + 1 m.; Koprivnica 1 m. upr. + 1 m.; Kozje 1 m. upr. + 1 m.; Sv. Križ pri Rogaski Slatini 1 m.; Loka 1 m. upr.; Sv. Peter pod Sv. Gorami 1 m. upr. + 1 m.; Prevorje 1 m.; Pristava 1 m.; Slivnica 1 m. + 1 m.; Sv. Štefan 1 m. upr.; Sv. Vid pri Grobelnem 1 m.; Sv. Vid pri Planini 1 m. upr.; Virštanj 1 m. upr.; Zetale 1 m.; Pilštanj 1 m.; XIII. Za srez Ptuj in Maribor, levi breg po 1 služba sreskega pomožnega učitelja.

* Kratice: učitelj = m., učiteljica = ž., šol. upravitelj = m. upr., upraviteljica = ž. upr.; kjer je več enakih mest je označeno to s številko spredaj.

Dr. G. PICCOLI — lekarnar v Ljubljani priporoča pri zaprtju in drugih težkočah svojo preizkušeno

želočno tinkturo
Naročila točno po povzetju

Samoizobraževalna akcija Pov. UJU.

—oio Krožki za samoizobrazbo so ustanovljeni že po pretežni večini društev. Krožki so pripravljeni poverjenstvu in nekateri tudi že poslušej.

Krožkov niso priglasila doslej, po treh mesecih novega šolskega leta, sledeča društva: Dolnja Lendava, Gornji grad, Konjice, Kozje, Ljutomer, Maribor, Mariborski okraj in Ormož.

Poverjenstvo pričakuje, da store tudi ta društva svojo dolžnost kakor vsa ostala.

Za zajutrek — za južino je najboljša ržena žitna kava

Učiteljski pravnik.

—š Kontraktualni učitelji in napredovaneje. Veliki župan ljubljanske oblasti je izdal sledeče pojasnilo: Na neko zadevno vprašanje pojasnjem, da dobivajo kontraktualni učitelj(ice) prejemke po pogodbi, zanje ne veljajo določbe uradniškega zakona o napredovanju državnih uradnikov. (Glej uredbo ministrstva pravde št. 51.545 od 29. julija 1927, »Uradni list« od 7. sep. 1927).

Uredba o učiteljskih disciplinskih sodiščih

Člen 16. (prej čl. 18.). Za kazni pod 1. iz člena 15. zastara kaznivo dejanje čez leto dni, za kazni iz ostalih petih točk pa zastara čez tri leta, če se dotični kaznovanec po tej kazni ne obtoži in tudi disciplinski ne kaznuje.

Stari čl. 18. se je glasil: Kdor se kaznuje prvi-krat z opominom, ukorom ali zmanjšbo plače največ do treh mesecev, a se po tej kazni ne obdolži in tudi ne kaznuje disciplinski v treh letih, temu se izpregledata prvo kaznivo dejanje in prva kazen tako, da se od takrat nikakor ne jemljeva v poštev in da ne vplivata na njegovo napredovanje, na dobivanje mest po natečaju in vobče na njegovo nadaljnje službovanje.

Člen 17. (prej čl. 19.). Zoper razsodbo disciplinskega sodišča prve stopnje se smeta pritožiti obtožene in tožitelj. S pritožbo se odloži izvršitev.

Pritožba se izroči disciplinskemu sodišču, ki je izreklo razsodbo, to pa jo pošlje z vsemi spisi vred disciplinskemu sodišču druge stopnje, če je bila pravočasna in če jo je vložila pristojna oseba; drugače po jo sodišče zavrne.

Zoper to razsodbo je dopustna pritožba na višje sodišče v osmih dneh.

Stari čl. 19. se je glasil: Pritožbe zoper razsodbe oblastnih učiteljskih disciplinskih sodišč se vlagajo pri onem sodišču, ki je izdalo izpodbijano razsodbo, in sicer v osmih dneh, ko je bila obsojenec priobčen. Oblastno učiteljsko disciplinsko sodišče mora poslati pritožbo z izpodbijano razsodbo in vsemi dotičnimi spisi vred vrhovnemu učiteljskemu disciplinskemu sodišču v treh dneh, ko je prejelo pritožbo.

Člen 18. (prej 20.). Učitelj, ki ga obsodi redno deželno sodišče na kazni zopora šestih mesecev in več, izgubi plačo in prejemke, dokler je v zaporu. Če se obsodi na zapor izpod šestih mesecev, ocenja oblastno disciplinsko sodišče po naravi učinjenega dejanja, kolik del njegovih prejemkov naj se mu odvzame, dokler prestaja obsodbo.

Stari čl. 20. se je glasil: Učitelja (učiteljico) smejo soditi razna učiteljskih disciplinskih sodišč tudi redna državna sodišča. Če ga (jo) ta obsodijo na zapor do treh mesecev, izgubi obsojenec (obsojenka) vse osebne denarne prejemke za ves čas, dokler je v zaporu; če se obsodi na dlje časa in zaradi onegašočih dejanj, se odpusti iz državne službe, če pa ima dovršenih 15 let državne službe, se predhodno izroči pristojnemu oblastnemu učiteljskemu disciplinskemu sodišču v zvezi z čl. 131. do 135. zakona o uradnikih.

Člen 24. (prej 26. čl.) je izpremenjen le zadnji odstavek sledeče: Disciplinska sodišča, sedaj ustanovljena po tej uredbi, veljajo do konca tega leta, skladno s členom 8. te uredbe. Strokovni drugovi po čl. 5., točki c), se morajo izvoliti za to leto najkasneje do dne 15. novembra t. l.

Člen 25. (prej 27. čl.) je prvi odstavek izpremenjen sledeče: Ta uredba stopi v veljavo dne 25. oktobra 1927. Odrejam, da je poslovtati od tega dne glede disciplinskih kaznivih dejanj, ki jih zakrive učitelj ali učiteljice v kraljevini Srbob, Hrvatov in Slovencev, samo po teh odredbah.

Člen 26. Dokler se ne izvrši po tej uredbi sestava vseh disciplinskih sodišč, velja sestava, izvršena po uredbi O. N. br. 6921 z dne 15. aprila t. l. s to izpremembo, da so predsedniki oblastnih disciplinskih sodišč prosvetni inspektorji, predsednik vrhovnega učiteljskega disciplinskega sodišča pa je predsednik glavnega prosvetnega sveta.

V Beogradu, dne 3. oktobra 1927.
Minister za prosveto: dr. K. Kumanudi s. r.
— »Uradni list« z dne 30. aprila 1927, št. 19147 in »Uradni list« št. 108 z dne 22. oktobra 1927 in »Učit. Tovariš« št. 38. z dne 28. aprila 1927.

ZVONČEK

Uprava naznanja, da je z zadnjo številko »Zvončka« prenehalo nadaljno naročevanje na letnik 1927/8.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f Ferijalni Savez učiteljstva. V smislu dogovora na Bolu sklicujem v torek 27. decembra ob 11. uri v Mariboru v restavraciji pri »Črnem zamorcu« ferijalno zborovanje. Dnevni red: Naše letovanje o velikih počitnicah na Bolu leta 1928. Za vse ferijalce(ke) zborovanje obvezno. — Za FUS Slavko Mrovlje 1 r., glavni učit. pov. FUS — Jesenice.

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3
Izdolovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija — Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje. —

Naša gospodarska organizacija.

—g Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani. Od julija do decembra sem prejel sledeče zneske: Vesela družba na skupščini v Kranju 50 Din 90 p.; Poldka Kosova, učiteljica v Šmartnem p. Š. g. 20 Din; Slava Rogl, učiteljica kmet.gospodinskih tečajev 20 Din; Tomo Petrovec iz Domžal 20 Din; Gizela Ušeničnik Mengeš 80 Din; Mara Ušeničnik, Domžale 20 Din; Zdravko Mikuz, Brežovica 90 Din; Franc Ločniškar, Turjak 20 Din; Učiteljstvo osn. šole v Krškem 25 Din; učiteljstvo v St. Rupertu 172 Din 50 p.; krajevna šolska odbora Zidani most in Rateče pri Kranjski gori vsak po 40 Din. Vsi letošnji prispevki znašajo do decembra skupaj 10.356 Din 5 p. — Jos. Kobal, blagajnik. — Opomba: Kdor hoče biti reden član Konvikta za tekoče leto naj takoj plača 20 Din članarine.

Nogavice, rokavice, pletenine, bluze, kravate itd. po najnižjih cenah vedno v največji izbiri
F. M. Rozman, Ljubljana, Židovska 7.

Šolska reforma.

KROZKI IN REFORMA VZGOJE IN POUKA.

Metoda dela.

Delo samo nas bo marsikaj naučilo, v marsičem nam bo spremenilo načrte. Od začetka so pa vendar potrebna konkretna navodila; če niso prava, jih lahko zamenjamo z boljimi. Le birokratizma ni treba. Naj navedem le nekaj nasvetov, ki se mi zdijo potrebni za začetek dela.

Društva so si že porazdelila okraje v samoizobraževalne krožke; tudi okrajni referenti in voditelji krožkov so že imenovani. Formalna stran je tedaj že izvršena.

Jaz govorim le o reformi pouka, naj se me pa pri tem ne razume krivo, kot da hočem druge stvari, ki jih propagira samoizobraževalna akcija, izločiti. Vse se da prav lepo združiti in se tudi mora.

Medsebojne debate iz šolske prakse.

Nasvetujem sledeče:

V krožkih, kjer je že nekaj učiteljev in učiteljic, ki udeležujejo načela nove šole, naj vsakdo poroča o svojem delu v svojem razredu; delo naj utemeljuje z družboslovnimi, psihološkimi in pedagoškimi načeli. Navduševali bodo drug drugega in si praviljalo naziranje in delo. Oni, ki še ne poznajo nove šole ne v teoriji, ne v praksi, to so posebno oni, ki so prišli iz učiteljskega in niso imeli ne časa ne prilike poslušati in proučevati, se bodo seznanjali z reformo šole, slišali pa bodo tudi praktične nasvete, da bodo tudi sami lahko uvedli pouk v svojem duhu.

Gotovo so tudi krožki v katerem je vsaj eden, ki je že proučeval moderne smeri in jih že kolikor toliko udeležuje. On naj udeležencem poroča o svojem delu in obenem razloži delo z glavnimi načeli. Poizkušati bodo začeli še drugi in pri prihodnjem sestanku tudi poročali.

Predavatelji o moderni šoli.

Krožek, v katerem si ni nihče na jasnem, kaj je nova šola, naj povabi zmogljive tovariše iz sosednega krožka, ki bo s predavanjem objasnili najvažnejša načela, povedal marsikaj tudi iz svoje prakse in dal pobudo ter pokazal pot do udeleževanja. Kjer ne bo mogoče povabiti predavatelja iz bližine, naj se ga povabi iz kakega drugega okraja.

Zgodilo se bo, da ne bodo imeli na razpologo prav nobenega predavatelja ne iz sosednega krožka in ne iz kakega drugega okraja. Tedaj bo edina pomoč kaka dobra, stvarna in razumljiva razprava v naših pedagoških razpravah.

Snov za predavanja.

Odkod pa naj jemljejo poročevalci svojo snov za predavanja in razgovore? Mislimo moramo na enotnost in zato moramo imeti nek vir, iz katerega bomo zajemali skupno hrano.

Tak vir mora postati »Popotnik«. Samoizobraževalni odbor ne more dajati vsakemu posameznemu krožku razprav, ker bi bilo s tem preveč dela. Naš stanovski list »Učiteljski Tovariš« nima ne prostora in ne naloge, da bi objavljal pedagoške razprave.

Urednik »Popotnika« naj pospešuje vzgojne potrebe naših šol in pedagoško znanstvene potrebe učiteljev, zbirati mora razprave, ki bodo imele moč za prenavljanje naše pedagoške duha in za prenavljanje pouka, skrbeti mora pa tudi, da si bo pridobil vplivnih sodrušnikov.

Teoretične razprave so potrebne in pameten človek jih zna tudi ceniti. Ali dejstvo je, da velika večina ne čita, in tudi če bi čitala, jih ne bi čitanje premaknilo do dela. »Popotnik« naj se ali poveča ali pa naj vsaj polovico teoretičnih razprav nadomesti s praktičnimi. Tudi če ne bi teh razprav čitala večina niti sedaj, jih bodo poročevalci propagirali in z njimi seznanjali vse udeleževalce sestankov; sami bodo iskali takih razprav, ker jih bodo potrebovali. »Popotnik« je začel prvi pisati o delovni šoli in to svojo misijo naj tudi nadaljuje.

Poročanje samoizobraževalnemu odboru.

Samoizobraževalni odbor UJU bo moral biti obveščen, kaj se dela po krožkih glede reforme pouka; obveščen bo moral biti o podrobnih snovi predavanj ali razgovorov, o delu v šoli, najbolj pa o problemih ki so članom krožka še neznani ali ki si jih rešiti ne znajo.

Samoizobraževalni odbor pri pov. UJU mora poznati stanje, kakršno je potem pa potrebe. Glede tehnične strani daje navodila centralni odbor, o duševni strani pa naj obvesti urednika »Popotnika«, da bo vedel, kakšne razprave naj priobčuje; razprave morajo biti odgovorni na splošno, intenzivno občutena vprašanja. Krožki bodo le na ta način rešeni zadrege, v kateri se sedaj nahajajo. Imamo sicer v nemškem jeziku pisane knjige in revije, toda te niso prikrojene za našo zemljo, imeti bi morali tudi vsi iste knjige, res je pa tudi, da se naše smeri nekoliko ločijo od drugih. Blonski je našim smerem še najprimernejši, vendar nam ne sme postati dogmatičen. Kdor spiše razpravo ali poročilo v našem jeziku, ga razumejo vsi po jeziku po duhu pa, čim bolj je samostojno napisal.

Ankete o reformi šole.

Še nekaj bo nujno potrebno. Prirediti bo treba večkrat centralne sestanke v Ljubljani in Mariboru, kakor jih prireja pedagoška centrala v Mariboru. Na sestankih se bodo

prav radi zbrali zastopniki nove šole, si poročali in se domenili glede najbitvenjših načel, ki naj veljajo za naše razmere.

Knjižnice za reformo šole.

Biti pa moramo tudi informirani o pedagoških pojavih v drugih državah, zlasti o pojavih, ki vsebujejo družabne in gospodarske razmere svojega naroda. Imeti bi morali na razpologo inozemske knjige in revije, najbolj pa seveda oni, ki bodo voditelji vsega pokreta in ki bodo propagirali idejo z razpravami v »Popotnik« ali pa s poročili na sestankih, posebno na centralnih sestankih.

V Mariboru imajo že tako knjižnico, v Ljubljani jo pa še nimamo. Ustanovi naj se v Ljubljani Pedagoška centrala po vzorcu Pedagoške centrala v Mariboru, ki bo naročala knjige in revije in jih posojevala članom. Obe centrali naj bi proučevali najvažnejša vprašanja, med člani centrala naj bi urednik »Popotnika« iskal sodrušnikov. Centrala se mora ustanoviti tudi zaradi tega, da bodo mogli sodelovati tudi oni, ki zaradi svoje stroke ali stanu niso člani naše organizacije. Na ustanovitev centrala naj mislijo učitelji ki služujejo v Ljubljani. Med organizacijo in centralami ni treba juridičnih vezi, pač pa morajo biti intimne duševne vezi.

Smer reforme.

Glede pedagoških načel, ki naj se udeležujejo pri pouku in ki naj bodo za letošnji glavne točke pri razgovorih o novi šoli, naj se upoštevajo doživetje, domorodnost, kompleksni pouk, delovni princip kot metodična stran, družabnost in proizvajanje pa kot realna stran. Proizvajanje je kmetijsko ali pa industrijsko in obrtno. Narod mora seznanjati s proizvajanjem in ga za proizvajanje tudi vzgojiti. Ne smemo si misliti, da morajo otroci proizvajati, česar jim ni mogoče pač pa naj se vzgajajo za proizvajanje. Tudi ne smemo ločiti preveč kmetijski tip od obrtnega tipa; vse se preliva drugo v drugo, kakršno je pač otrokovo in krajevno življensko zanimanje. Kdor dobro razume smeri produktivne šole, ne bo zašel v enostranost. Sicer pa moramo o tem še govoriti.

Temeljne misli za reformo dela.

Ponovim glavne misli: 1. Reforma pouka naj se propagira po krožkih. 2. Razmišljanja naj bodo na sestankih kolektivna, tam pa kjer so jim nove stvari še neznane, naj bo pasivno razmerje, dokler se jih vsaj nekaj ne bo začelo udeleževati. 3. »Popotnik« naj objavlja razprave, v katerih bodo iskali krožki snovi in ki bodo dajale vsemu našemu delu enotnost. 4. Prirejajo naj se centralni sestanki in ustanovi v Ljubljani Pedagoška centrala. 5. Samoizobraževalni odbor, Pedagoški centrali in »Popotnik« naj delujejo vzajemno in enotno.

Še mnogo bi moral omeniti, toda na jasnem si ne bomo, dokler ne bomo vzajemno informirani; vsakemu mora biti znano delo drugih.

Organizacija in vsak posameznik naj si izpraša svojo vest, potem pa išče in dela, pa se bo naše pedagoško življenje zganilo in se začelo razvijati.

Jos. Dolgan.

* To vse je naloga »Slovenske Šolske Matice«, ki jo je treba v tem zmislu reformirati, da ne bomo cepili na vse strani svojih sil. — Uredništvo.

NOTE

za petje, klavir, violino i. t. d. za šolo in dom

Za naročilo zadošča dopisnica.

dobavlja po najnižji ceni (Gg. učitelji poseben popust). „MATIČNA KNJIGARNA“ LJUBLJANA.

Društvena zborovanja UJU.

Vabila

= RADOVLJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO ne zboruje dne 12. decembra 1927 vsled odloka ministrstva prosvete, ki prepoveduje imeti vsak mesec zborovanja. — Kdaj se bo zborovanje vršilo se članstvo pravočasno obvesti. — Stanislav Žagar, t. č. predsednik.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA OKRAJ SV. LENART V SLOV. GORICAH zboruje v soboto, dne 10. decembra 1927 ob 10. uri pri Sv. Lenartu v Slov. goricah po običajnem dnevnem redu. — Predsednik.

= ŠOSTANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje celodnevno 15. t. m. ob 10. uri v Velenju. Dnevni red običajen. Dopoldne se bodo obravnavale društvene zadeve in predavanje tov. Jurkota o pokrajinski skupščini v Skoplju, popoldne bo predaval tov. Roš o svojih hospitacijah na inozemskih osnovnih šolah. Ker bodo predavanja zelo zanimiva, se pričakuje polnoštevilne udeležbe.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKI IN SEVNIŠKI OKRAJ zboruje dne 10. decembra 1927 točno ob 10 uri v osnovni šoli v Brežicah z običajnim dnevnim redom. Javite udeležbo sreskemu poglavarju!

= SAVINJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO ZA VRANSKI OKRAJ zboruje v sredo 14. t. m. ob 9. uri na Gomilskem. Poleg običajnega dnevnega reda je na sporedu tudi poročilo predsednika krožkov ter poročilo o seji širjega sosveta v Celju. Odsotnost se mora opravičiti! — Odbor.

Poročila:

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MEŠTO MARIBOR IN BLIŽNJO OKOLICO je zborovalo dne 17. oktobra 1927 ob 8. uri v kazinski dvorani v Mariboru.

Zborovanja se je udeležilo 87 članov in več gostov.

Predsednik tov. Skala otvori zborovanje, pozdravi novo pristopivše člane in goste ter poroča, kako so delegati rešili nalogo, ki so jo dobili na zadnjem zborovanju da zastopajo društvo na pokrajinski skupščini v Kranju in na državni v Skoplju.

V zvezi s tem poda tov. predsednik tudi situacijsko poročilo o naši organizaciji ter pri tem posebno poudarja važnost akcije, ki stremi za tem, da se tudi organizacija hrvatskih učiteljev ujedinji z organizacijo UJU.

Situacijsko poročilo: Temu poročilu sledi poročilo tov. predsednika o došlih dopisih, in sicer o reformi društvenega delovanja, o izvenšolskem delovanju učiteljstva, o reviziji poverj. UJU v Ljubljani, o vprašanju kurjave in stanovanja, o samoizobraževalnem tečaju, o sklepu kmetijskega učiteljskega društva radi odložitve funkcij šol. upraviteljev v krajevnih šolskih odborih, o protestu združenih učiteljskih organizacij povodom činovniškega zakona o protestni resoluciji podani na seji širjega sosveta v Ljubljani dne 2. oktobra 1927. Prečita tudi dopis »Učiteljskega doma« v Mariboru, ki vabi učiteljstvo na sodelovanje in ga poziva, da podpre to važno gospodarsko institucijo. Omenja tudi dopis poverj. UJU v Ljubljani glede na prijavo članov za »Učiteljsko tiskarno«.

Vsak dopis predsednik tolmači, pristavlja svoja mnenja in zavzema stališče. Nato otvori o dopisih razpravo, v katero posežejo tovariši: Hren, Grčar, Malenšek, Cvetko, Alt, Cibic, Kutin, Andrejčič.

Tov. Hren poda pojasnilo glede okrožnice o delu učiteljstva, pojasni naše stališče do Učiteljske tiskarne in poudarja potrebo po razčiščenju vprašanja o kurjavi in stanovanju.

Tov. Grčar obširno obrazloži vprašanje, ki zadeva naše zahteve po kurivu in stanovanju.

Tudi ostali tovariši razpravljajo o vprašanju kuriva in stanovanja. Tov. Alt govori o beneficijah ki jih je dajala Učiteljska tiskarna Učiteljskemu konviktu. Pojasnjuje zadevo pristopa novih članov in priporoča istega. Pojasni tudi napetost, ki obstoja med tiskarno in poverjeništvom. Dalje opozori članstvo na reorganizacijo uradniške »Samo-pomoči« v Mariboru, ki bo svoj delokrog raztegnila na obe oblasti.

Ker je čas hitro potekal in so se še priglasi tovariši k debati, se je odložila nadaljnja debata o predsednikovem situacijskem poročilu na prihodnje zborovanje. Le blagajničarka tov. Burnikova je podala še svoje blagajniško poročilo. Tekom debate so se stvorili sledeči sklepi in predlogi:

1. Odboru se nalaga da napravi in predloži krajevnemu šolskemu odboru v Mariboru v zadevi kuriva in stanovanja vlogo, kakršno so že predložili šolski upravitelji v Mariboru.

2. Društvo naj pozove poverjeništvu UJU v Ljubljani da se peča s stanovanjskim vprašanjem in budno sledi razvoju revizije činovniškega zakona.

3. Učiteljska zborovanja naj se vrše kot doslej vsak mesec.

Delovna šola. 1. Tema: Razmere, ki vplivajo na razvoj otroka. Poroča tov. Karel Doberšek iz Prevalj.

Tov. Doberšek je na podlagi statističnih tabel ki jih je za svojo šolo in svoj okraj sestavil, pojasnjeval socialne vplive na razvoj otroka, ki ga mora učitelj dobro poznati. Za zanimivo in zelo važno poročilo se mu je predsednik prisrčno zahvalil in priporočal, da bi se tovariši podal s poročilom med vse učiteljske, ki naj bi potem na sličen način napravilo pregledne tabele za svoj šolski okoliš in s tem ustvarilo podlago, da pride mo časom do pravega spoznanja našega otroka.

2. tema: O delovni šoli kot taki oziroma o delovnem pouku je govoril tov. Vranc, ki je ob tej priliki imel tudi razstavo sredstev in pripomočkov, ki se jih poslužuje v svojem razredu za koncentracijski pouk na osnovi sodelavnosti otroka. Svoje poročilo je opiral na praktične primere, ki jih je zasledil iz svojega enoletnega delovanja v šestem razredu osnovne šole v Studencih pri Mariboru.

Podpredsednik tov. Alt se mu je iskreno zahvalil za njegovo neumorno delo ter ga vzpodbujal k nadaljnjemu smotrenemu delu v tej smeri.

3. tema. Vsed pozne ure se je predavale tje tov. Jurančiča o gospodarskih, kulturnih in socialnih prilikah kraja, kjer službuje on, preneslo na popolodne.

Njegovega predavanja se je popoldne udeležilo učiteljstvo in učiteljski naraščaj samostanske šole.

Popoldansko razpravo o delovni šoli je zopet vodil Odsek za notranjo reformo osnovne šole kakor je vodil nedeljsko razpravo.

+ MARENBERSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 5. oktobra 1927 v Brezno.

Situacijsko poročilo. Tov. predsednik otvori zborovanje in poda kratko poročilo o učiteljskem gibanju v zadnjem času.

Statistika. V okraju je 43 učiteljev in učiteljic. Včlanjenih je pri UJU 41. Na zborovanju je bilo navzočih 35 članov.

a) Samoizobraževalni tečaj v Ljubljani. Ref. tov. Justa Suša je podala vtise iz tečaja. Izvajala je, da je začelo vreti v naših vrstah. Na vseh koncih in krajih prihajajo sveže moči in razglabljuje naše stanovske

zadeve, naše šolsko in izvenšolsko delo iz globokih vidikov. Zato se bodo po vseh družstvih ustanovili delovni krožki, ki bodo reševali te naloge.

b) Pokrajinska skupščina v Kranju. Ref. tov. Lešnik je podal osebne vtise. Tov. Hudales mu je stavil vprašanje, kako da je propadel naš predlog glede samoobrambene sklada. Tov. ref. je izjavil, da je predlog prišel na vrsto šole po dolgi in mučni debati o pevskem zboru. Delegati so se branili zvišanja članarine. Ker je težko prodl pevski zbor, je razumljivo, da bi obrambni sklad propadel, ker bi pač zahteval povišanje članarine še za 1 Din mesečno. Tovariš Hudales zavrne referenta, češ, pevski zbor in obrambni sklad se ne moreta iztovetiti. Živimo v dobi preganjanj. Prizadete tovariše bomo morali podpirati. Zato vprašam, ali jih bomo podpirali z obrambnim skladom ali s petjem. Oboje je potrebno, a potrebo gotove ustanove potencira reakcijska doba v kateri živimo.

c) Seja širjega sosveta v Ljubljani dne 2. oktobra 1927. Referent tov. B. Jurančič poda izbrpno poročilo. Za tolmačenje šolskih naredb in odredb, kakor sploh vseh zakonov, po katerih se uravnavajo naše pravice in dolžnosti, je bil izvoljen poseben odbor, sestojeb iz tov. Lešnika, Goloba in Šerbeca.

Samoizobraza. Ustanovili so se trije krožki ter so šole porazdelile v sledeče skupine:

a) Sv. Ožbolt, Brezno, Kapla, Remšnik. — Poverjenik tov. Oskar Hudales iz Kaple.

b) Ribnica, Vuhred, Sv. Anton, Marenberg. — Poverjenica tov. Sonja Poharjeva iz Marenberga.

c) Sv. Primož na Poh., Vuzenica, Muta, Trbonje, Vrata, Pernice, Sv. Jernej. — Poverjenica tov. Justa Suša iz Mute.

Šolska reforma. Tov. predsednik sporoča, da se vrši v Mariboru dne 16. oktobra 1927 enodnevni tečaj za delovno šolo ter apelira na članstvo, da se istega udeleži.

Izvenšolsko delo. Temeljito se je razpravljalo o problemu izvenšolskega dela na podlagi okrožnice poverjeništvu UJU. Članstvo se je zedinilo na liniji, da moramo naše delo kvalificirati, da moramo pri vsaki izvenšolski akciji, kjer sodelujemo, zasledovati vzgojni cilj.

HOTEL TRATNIK Ljubljana, Sv. Petra c. 25

Priporoča lepe zračne sobe.

+ LITIJSKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo v ponedeljek 14. novembra v Ljubljani na moškem učiteljskem.

Statistika: Kljub skrajno slabemu vrenju se je udeležilo zborovanja 46 tovarišev(ice); oprostilo pa se jih je 18 zaradi boleznih oziroma slabe poti.

Situacijsko poročilo: Zborovanje je poteklo izredno živahno. Po otvoritvi je predsednik podal besedo glavnemu tajniku tov. Kobalu, ki je poročal o izidu volitev v disciplinsko sodišče, povdarjajoč, da naša organizacija ni postavljala kandidatov iz političnega, ampak iz stanovskega vidika ter obzaruje, da se naši tovariši ne morejo povzpeti do naziranja, kakoršnega so vsi stanovci glede svojih organizacij. Nadalje poda točno poročilo o Učiteljski tiskarni, kar naj vzame članstvo na znanje. — Poleg tega je prinesel omenjeni tovariši tudi razveseljivo vest, da se lahko nadejamo v dohodnem času našega »Konvikta«.

Krožki. Navodila o organiziranju pedagogov v društvu je podal tov. Hrenšek, nakar so se ustanovili 4 krožki, in sicer: litijski krožek, sklicatelj tov. Horn, zagorski krožek, sklicatelj tov. Šlibar višnjegorski krožek, sklicatelj tov. Thurber in šentviški krožek, sklicatelj tov. Jevnikar. Delovanje v krožkih začne takoj, članstvo pa se prosi, da smatra udeležbo za dolžnost.

Enoglasno se sklene, da prestane biti član organizacije vsak, ki brez tehtnega vzroka izostane trikrat zaporedoma pri skupnih zborovanjih.

Vpisalo se je pet novih članov.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO UJU RADOVLJICA je zborovalo dne 12. novembra 1927 na Jesenicah.

Situacijsko poročilo: Stanislav Žagar je podal društveno stanje od 14. oktobra 1927 do danes. a) Uradniško stanje. b) Učiteljska tiskarna. c) Preustroj društvenega delovanja. d) Pravila UJU. e) Uredba o krajevnih šolskih odborih. f) Slučaj Flere. g) Slučaj Möderdorfer. h) Uredba o učiteljskem disciplinskem sodišču. i) Slučaj volitev v ocenjevalno komisijo. j) Novi učni načrti.

Statistika: a) Število učiteljstva v okraju 122. b) Število članstva v okraju 57. c) Število udeležencev pri zborovanju 43.

Samoizobraza: L. Pibovec, Slavko Mrovlje, Stanislav Žagar.

a) Število krožkov: 2.

b) Jeseniški en sestanek, radovljiški dva.

c) Jeseniški 33, radovljiški 9.

d) Jeseniški: 1. Obris delovanja pedagoškega krožka za tekoče leto (Slavko Mrovlje). 2. Pibovec: Kratke smernice za posamezne predmete v smislu modernega šolstva pričeni s prvim šolskim letom.

b) Radovljiški: Obris in smernice delovne šole (Stanislav Žagar).

Šolska reforma: Pibovec Leo, Župančič Franc in Žagar Stanislav.

a) Delovna šola z ozirom na naše razmere.

b) Sklene se, naj poverjeništvu UJU doseže dovoljenje za poskusne razrede prijavljencem v smislu delovne šole. — Po-

Priporočamo tvrdke, ki inserirajo v našem listu.

verjenjstvo naj dela v zvezi z našo organizacijo za uresničenje šolskega okvirnega načrta delovne šole.

Izvenšolsko delo. c) Župančič Franc, Pišbrovec Leo: Z ozirom na policijsko prepoved za svoje vestno izvenšolsko delo izjavljata da pod takimi razmerami ni mogoče delovati. Ker javna oblast ovira s policijskimi prepovedmi resno in prosto javno delo, društvo ostro ugovarja takemu postopanju in zahteva v imenu članstva, da po verjenjstvo ukrene vse potrebno, da se to odpravi, ker drugače članstvo ne more izvenšolsko delovati.

+ SVETOLENARTSKO UCITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 15. oktobra 1927 pri Sv. Trojici v Slov. goricah.

Situacijsko poročilo: Predsednik tovariš Velnar otvori zborovanje, govori o zborovanjih in stanovski zavednosti članstva. Pristopilo je nekaj novih članov.

Tovarišica Vodenikova je podala obširno poročilo o pokrajinski skupščini v Kranju.

O seji širjega sosveta v Ljubljani je poročal tov. Velnar. V debato so posegli tov. Golež, Grögl in Štuhec.

Sklepi: Ker ima naš okraj zelo oddaljene šole med seboj, 1 do 2 uri in ker še mnogo učiteljskih moči manjka, se sklene izvolitev raznih krožkov in sklicateljev tokrat opustiti in o tem podrobneje razpravljati na prihodnjem zborovanju.

Na dopis v »Učit. Tovaristu«: »Po razširjenju šol v mariborski oblasti« se pošlje dejansko poročilo našega okraja kot poravek.

Tovarišica Vodenikova je podala še blagajniško poročilo, iz kojega je razvidno, da je članarina večinoma poravnana.

Slučajnosti: Sklene se poslati sledeče resolucije Pov. UJU v Ljubljani:

1. Glede brezplačnega stanovanja in kuriva učiteljstva.
2. Glede obravnave neopravičenih šolskih zamud.
3. Glede znižanja cen šolskim knjigam.
4. Glede izpopolnitev praznih učiteljskih mest v tem okraju.

Statistika: Društvo šteje danes — članov, od teh je bilo navzočih —

Nove knjige.

—k Moliere: Skopuh (L' Avare), komedija v petih dejanjih. Prevel Niko Kuret, Ljubljana 1927. Založila Jugoslovenska knjigarna. Ljudski oder XII. zvezek. Cena 18 Din. — Igra ima 10 moških in 4 ženske vloge.

—k Slovenski možje. Spisal dr. Avgust Pirjevec, Mohorjevec knjiznice 20. zvezek. Založila Družba sv. Moharja. Štane broš. 40 Din, vez. 52 Din. Knjiga ima 319 strani in je v njej opisanih 80 zaslužnih mož. Tekst krasi 76 lesorezov akad. slikarja M. Máleša. Knjiga se dobi v vseh knjigarnah.

—k Učiteljska iskra. Izšla je 1. in 2. številka VII. letnika. Ta zvezek ima izredno bogato in tudi dobro izbrano vsebino. Poleg drugega prinaša tudi dva informativna članka o ruskem šolstvu, in sicer: »O kompleksni sistemi predavanja u sovjetskoj školi« in pa »Govor brojeva«. Tudi samozobraževalnemu pokretu slovenskega učiteljstva je posvečeno v tej številki precej prostora. Prinaša namreč poročilo o skupščini v Kranju in prevod referata tov. Ahtikove: »Naša mati« in pa poročilo o samozobraževalnem tečaju v Ljubljani. — V rubriki »Strane zemlje« prinaša statistiko učiteljstva v Rusiji in Čehoslovaški, kar bi utegnilo marsikoga zanimati; sploh pa je vsa vsebina zelo interesantna in bi bilo pozdravljati, če bi se tudi naši tovariš(ice) začeli zanimati za tisk srbskega učiteljstva, kakor se oni zanimajo za vse, kar se dogaja v Sloveniji, a posebno za našo samozobraževalno akcijo.

—k Dr. A. Košir: Človeško telo njega ustroj in delovanje. Ljubljana 1927. Založil Jugoslovanski sokolski savez. Cena 30 Din. Knjiga vsebuje članke, ki so izšli v »Sokolskem glasniku« pod naslovom »Anatomija in fiziologija človeka s posebnim ozirom na telovadbo. Knjiga je opremljena s 87 slikami in bode predvsem dobrodošla tovarišem, ki poučujejo somatologijo ter vsem učiteljskim knjižnicam.

Aleksander OBLAT
priporoča
svoje veliko
skladišče čevljev
Sv. Petra cesta št. 18

Elektro-tvrdka
A. VERBAJS
Telefon 2867. Ček. račun 11 355.
Ljubljana, Gosposvetska c. 13
Zalaga vsega v elektrotehnično stroko spadajočega materiala kakor t. d. likal, svetilnih teles, žarnic itd.
Radio sestavni deli. Elektrozon aparati.
Priznana najnižje cene, prvovrstno blago.

Tvrdka
A. Persche
Ljubljana
Pred Škofijo št. 21
priporoča
vedno najnovije v modnem blagu, dalje rokavice, nogavice in pletenine, kravate, moške srajce in trikotož.
Dobro blago! Nizke cene!

Narodna knjigarna d. z. o. z.
knjigarna in trgovina s papirjem ter pisarniškim in šolskim potrebščinami
Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 2
Oblaslno dovoljena
razprodaja
vsled opustitve trgovine. — Razprodaja bo trajala samo do srede februarja 1928. — Znatno znižane cene. — Ugodna prilika za knjižnice in druge interesente.

Franc Lukič
Ljubljana
Stritarjeva ulica št. 9

Priporoča se
konfekcija in modna trgovina

Kupujte vse manufakturno blago neposredno pri dobavitelju, ker prihranite na denariu in času, na obroke, katero Vam nudi najceneje
Oblačilnica „ILIRIJA“ LJUBLJANA, Mestni trg 17/L
Pazite na točen naslov!

Manufakturna trgovina nudi
JOSIP ŠLIBAR vsakovrstno blago po najnižji ceni.
Ljubljana, Stari trg 21 (poleg Zalaznika) Vsem učiteljem na obroke!

Fabiani & Jurjovec
Ljubljana, Stritarjeva ulica 5.

Nudimo veliko izbiro angleškega in češkega blaga za gosode in dame. — Vedno novosti za plašče. — Posteljno perilo kakor damast-gradl, belo in rjavo blago za rjuhe v poljubnih širjavah, posteljne odeje, zastare, preproge i. t. d.
Žima, perje, puh, kapok od najceneje do najbolje vrste.

Točna postrežba ter solidne cene!

Priporoča se
manufakturna trgovina
R. Miklauc
„pri Škofju“
Ljubljana

Kam pa greš prijatelj!
Božič se bliža, grem kupit
„MARA“
čevlje, ker so najboljši in najcenejši, moderne oblike in najbolj primerno darilo za božič in novo leto.

Dobijo se
Sv. Petra cesta 30
v Ljubljani.

Najboljši in najcenejši nakup za gosode v posebnem oddelku tvrdke
A. Sinkovec nasl. K. Soss, Ljubljana.

„LJUDSKA SAMOPOMOČ“
podporno društvo za slučaj smrti v Mariboru sprejema vse zdrave osebe nad 50 do 80 let stare in bivajoče v Sloveniji
samo še do 31. decembra 1927.
*
Podporna vsota znaša 2000 do 16000 Din. Društvo šteje danes že okroglo 1000 članov. Zahtevajte takoj pristopno izjavo zastonj iz pisarne „Ljudska samopomoč“ v Mariboru, Aleksandrova cesta 45/II.

Veliko izbiro volnenih jopic, puloverjev, vsakovrstnih bluz, perila, kravate, vezenin, nogavic in rokavic ter zimskega perila priporoča po izredno nizkih cenah

IGNACIJ ŽARGI
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 3 in 11.

Najnižje cene! Solidna postrežba!
Lepa Miklavževa in božična darila, kakor ure, zlatnino, srebrnino in optične predmete kupite najboljše in v krasni izbiri pri
ED. ŠKOPEK, urar
Ljubljana, Mestni trg 8.
Popravila točno in solidno. Velika izbira!

L. MIKUŠ
LJUBLJANA, MESTNI TRG št. 15
DEŽNIKI
Na malo. Na veliko.
Ustanovljeno leta 1839.
Telefon št. 2.282.

Za izvršitev modernih potreb ter vsakovrstnih fotografiranih slik, kakor: skupine, povečave, interjerjev i. t. d. Se priporoča
FOTOGRAFIČNI ATELIJE
VIKTOR
Ljubljana, Knafljeva ul. 4 nasproti Narodne listarne

Pozor!
„DOKO“ čevlje
v vseh barvah in oblikah ter vsaki velikosti, vrsti in količini dobite vedno po nizkih cenah v trgovini
ČARMAN * LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA ŠTEV. 9 (dvorišče)
Zajamčeno ročni izdelek!
Razpošilja se tudi po povzetju.
Zahtevajte ilustrovani cenik!

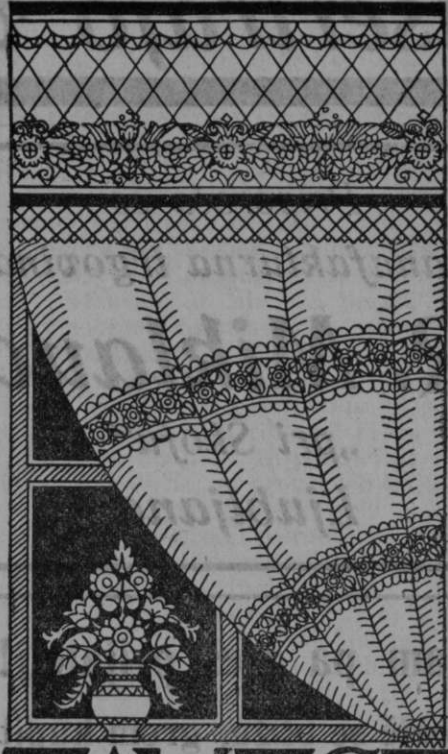
Anton Škof

Ljubljana
Pred Škofijo št. 16

priporoča svojo

bogato zalogo

igrač za Miklavža
in okraskov za bo-
žična drevesa ter
drugo galanterijo.

ZAVESE

V VELIKI IZBERI

pri

A. & E. SKABERNE,

LJUBLJANA,
MESTNI TRG 10.

Naznanilo
otvoritve
gostilne

na dvorišču hotela „Tratnik“,
Sv. Petra c. 25, dne 27. nov.
1927 — kjer se bodo točila prvo-
vrstna dalmatinska vina šibeniškega
okraja iz lastnih vinogradov. Na
drobno in debelo. Priporoča se za
obilni obisk
A. SUNARA.

Vsakdo

naj se prepriča
kako prvovrstne
kvalitete so letošnja

VINA

pri

KOŠAKU

KREKOV TRG.

Vino prvih vinogradnikov.

Tovariši!

Tovarišice!

Tovariši!

Že stanovska zavednost veleva, da podpiramo pri nabavah svojih potrebnih v prvi vrsti svoje lastne ustanove. Veliko bolj pa smo v svojem interesu dolžni to storiti tedaj, ako nam nudijo te ustanove večje ugodnosti in večje koristi kot tuje. Ena izmed takih ustanov je naša

Nabavljalna zadruga drž. nameščencev v Ljubljani

Telefon šte. 2421.

Vodnikov trg 5.

Čekovni rač. 12416.

Ona nam nudi banaško moko, sladkor, kavo, olje, mast, sploh vse **specerijsko in kolonijalno blago najfinejše vrste po najnižjih cenah, ki so mogoče.** Velika izbira **dežni-ov predpražnikov** in najfinejših in najtrpežnejših **čevljev lastnega izdelka.** V zalogi naj-
nejši šifon, platno in srajce za gospode po najnižjih cenah.

Drva in premog vsaki čas na razpolago

Dostavlja se blago na dom in dovoljujejo se olajšave pri plačilu.

Zadovoljiti svoje člane je te zadruga najvišji cilj!

Da je blizu tega cilja, dokazujejo stalni in dnevno novo pristopajoči člani-odjemalci.

Tovariši! Tovarišice! Pristopite k tej zadrugi in kupujte v njej!

TOVARNA PLETENIN

LJUBLJANA

Delavnice: Gruberjevo nabrežje št. 16
Trgovina: Pogačarjev trg „pri Solncu“

priporoča vse vrste v to stroko spadajočih del, kakor: Jopice za gospe, gospode in otroke, sweaterje, pulloverje, nogavice i. t. d. Istotako vsakovrstno perilo, kravate in modno blago. Stalne cene! P. n. gg. učitelj(ce) proti legitimaciji 5% popusta.

Z velespoštovanjem

Solnčevo
mehanično strojno pletenje.

Vsi k Miklavžu!

Zakaj se ne bi veselili,
ker je že sv. MIKLAVŽ

tu v Ljubljani na Vodnikovem trgu v trgovini **M. Černak in drug**, kjer dobi vsaka gospodinja za Bož. praznike po brezkonkurenčnih cenah: nove rozine, grozdice, svebe, pristni trčani med, orehova jedra, mandlje, lešnike, vanilijo, fige, orehe, citronat arancine, na finejšo banaško moko za pecivo in kruh, suho in namočeno polenovko, vse vrste kompotov, marmelado, čokolado, konjak, rum, likerje, čaj ter vse drugo špecerijsko blago na drobno in debelo. - Gospodična kuharica ima veselje do življenja, od kar kupuje vse špecerijsko blago samo **pri Miklavžu**, ker samo s tem zadovoljuje svojo gospodinjino. Zato: **Vsi k Miklavžu!**

Vsi k Miklavžu!

Novi roman „Jutra“ na obzorju!

Spokorna doba Ernesta Blissa je pri kraju. Še nekaj dni in naši čitatelji bodo lahko sodili, ali smo imeli srečo, ko smo iskali „milijonarju brez denarja“ enako dobrodošlega naslednika.

Težka nam je bila ta naloga. Zdelo se nam je, da je skoraj ni več strani sveta in življenja, ki še ne bi bila prikazana v pestri vrsti naših romanov.

Sredi ugibanja nam je prišel v roke obsežen rokopis. Komaj smo ga jeli pregledovati, že nas je uklenil v svoje sponse. Nismo se mogli odtrgati od njega. Trepetaje od groze in sočutja, od skrbi za junakovo usodo in od ogorčenja nad dejanji njegovih protivnikov smo v eni teh jesenskih noči preživeli

poglavje iz tragedije ruskega naroda . . .

Brezupna slika porevolucijske Rusije je vstajala pred našimi očmi. Videli smo mučenico matuško na vrhuncu Golgote, slišali smo njen obupni stok

pod rdečo strahovlado . . .

Dejanje romana, ki smo ga imeli pred seboj, nas je poneslo

z brzino viharja in z vrtoglavo napetostjo vročičnih sanj skozi pekel grozot

poleg katerih obledé najbestijalnejši izumi kitajskih krvnikov kakor slabotne šušmarske domislice . . .

Ali nam je treba še kaj pripomniti? Ali je treba povedati, da nam je ta novi roman „Jutra“

s pretresljivo silo odkril

Skrivnosti Črezvičajke

Uverjeni smo, da ne bi mogli podati prijateljem „Jutra“ z nobenim drugim delom bolj zanimivega, za naš čas bolj primernega, obenem pa bolj poučnega štiva. Priobčitev tega romana se nam vidi človeška dolžnost. Široki sloji našega naroda imajo pravico, da spoznajo

„duha in obraz boljševiszma“

ter

pravi obraz boljševisške svobode,

Nihče naj ne zamudi tega senzacionalnega romana!

Opozorite vse, ki še niso naročniki, na to edinstveno priliko, da stopijo v krog čitateljev „Jutra“! Hvaležni vam bodo, kakor boste vi hvaležni nam!

„JUTRO“.

Zahtevajte vedno samo

BATTLE AXE

JAMAICA RUM

in

BAKER'S TEA

A.A. Baker & Co.

LONDON E. C. 3.

Sedež: LJUBLJANA.